

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

Lietuvos Laisvės Kovos Metai

LIII. Rugsėjis — September 4, 1968

Nr. 92

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PO KONVENCIJŲ

LIŪDNI PATYRIMAI IŠ ABIEJŲ PARTIJŲ PRAKTIKOS

Demokratų partijos konvencija Chicagoje dar daugiau negu prieš tai buvęs to paties pobūdžio respublikonų susirinkimas Miami Beach, parodė didelius amerikiečių politinės praktikos trūkumus. Visuotinu įsitikinimu konvencijų tvarka yra keistina.

Visam pasaulyje yra įprasta, kad politinės partijos, į kurias yra susibūrusios politika daugiau besidominčios gyventojų grupės, pasiūlo savo kandidatus visuotinam piliečių pritarimui ar nepritarimui -- rinkimams. Amerikoje dėl įvairiausių priežasčių tas procesas yra 'sudeмократintas' vadina- mais pirminiais rinkimais, kurių metu ne tik 'reguliarūs partiečiai', bet ir platesni gyventojų sluoksniai gali parodyti savo simpatijas vieniems ar kitiems kandidatams. Tas procesas turi tą gerą pusę, kad leidžia išlaikyti dviejų partijų sistemą. Priešingu atveju būtų daugiau tendencijos kurti daugiau partijų.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Antra vertus tas pats procesas skatintė skatina įvairias 'karingas' grupes ar asmenis primesti savo pažiūras vienai ar kitai partijai, kurios iš principo nėra susiriusios su bet kokia ideologija. Toks Rockefelleris norėjo 'primesti' savokandidatūrą respublikonams, kreipdamasis ne į partiečius tie siogiai, bet aiškindamas savo gerasias ypatybes plačiai publikai asmeniškai bei per radiją, televiziją ir spaudą.

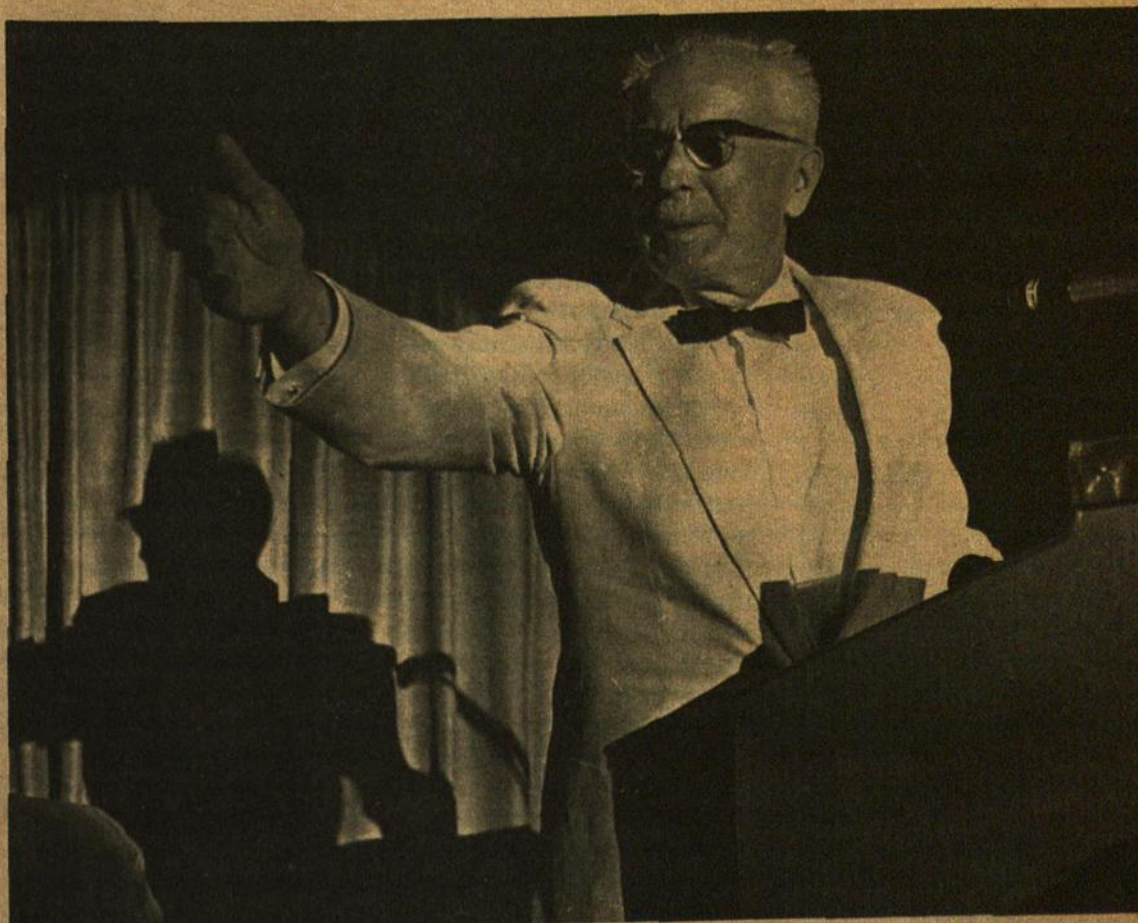
Bet jei milijonieriai kaip Rockefelleris ar Kennedy, gali 'primesti' partijai savo kandidatūrą, kodėl to paties negali pabandyti, sakykim, tam tikros jaunimo grupės. Ir būtent ne skelbimais, bet 'tiesiogine akcija'. Esminio skirtumo juk čia kaip ir nebūtų? Žinia, ta akcija turėtų apsiriboti tik taikingom ir tvarkingom demonstracijom, kurios... nepadarytų išpūdzio ir tuo pačiu neturėtų prasmės.

Dėl to asmenys, kurie dėl vieno ar kito sumetimų norėjo padaryti tokios rūšies spaudimą konvencijas, norėjo išprovokuoti 'konfrontaciją' su nusistovėjusios santvarkos reprezentantu -- policija. Kadangi tai nebuvo niekam paslaptis, Chicago policija ėmėsi labai griežtų priemonių tvarkai apsaugoti. Rezultatai buvo labai geri, nors tai sukėlė visų 'liberaliai' ar 'ružavai' nusiteikusių spaudos, radijo ir televizijos komentatorių pasipiktinimą. Na ir tų, kurių naudai tos demonstracijos buvo skiriamos.

Gal ir galima sakyti, kad policija kaikuriuos atvejais kiek 'persistengė', tačiau ji nėra sudaryta iš šventųjų, kurie gavę į vieną žandą, tuojau atsuktų kitą. Todėl, nepaisant visų kurokodo ašarų liejimo at- rodo, kad Chicago meras Daley, jei šiandien būtų mero rinkimai, juos laimėtų su pačia didžiausia dauguma jo karejo- roje.

Visa tai, tačiau nepaneigia fakto, kad konvencijų tvarką ir funkcijas reiktų kaip nors reformuoti. Kol kas tačiau, nepaisant visų trūkumų ir triukšmo, konvencijos nominavo tuos asmenis, kurių nominacijų buvo laukiama: Nixoną ir Humphrey. Staigmeną su darė tik kandidatai į viceprezidentus, nors ir jų parinkimas atrodė visai logiškas, turint galvoje visas aplinkybes ir nuotakas.

Žinovai teigia, kad dabar Nixono išrinkimo šansai esą 7 prieš 4. Kas, aišku, iki rinkimų dar gali pasikeisti. Jei, pavyzdžiui, prezidentui Johnsonui pasisektų kaip nors likviduoti Vietnamo karą, Humphrey šansai vėl pakiltų. Priešingu atveju, jo dalyvavimas dabartinėje administracijoje jam daugiau kenktų negu padėtų. Šiuo metu jo būklė nėra pavydėtina. Jis nebuvo išrinktas la-

Juozas J. Bachunas perrinktas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininku. Be jo, (PLB Valdybą išrinkti dar šie asmenys: S. Barzdukas, dr. H. Brazaitis, dr. A. Butkus, M. Lenkauskienė, dr. V. Majauskas, dr. A. Klimas ir A. Rinkūnas. Kandidatu A. Laikūnas.

PLB SEIMAS NEW YORKE

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas New Yorke prasidėjo rugpiūčio 29 dieną 6 val. vakare Statler Hilton Hotel pagerbimu iš toli atvykusių garbingų svečių ir seimo atstovų. Pagerbimą ruošė Lietuvos Generalinis Konsulas A. Simutis ir III-jo PLB seimo rengimo komite- tas.

Pagerbimo metu žodį tarė PLB pirm. J. Bachunas pasveikinęs garbinguosius svečius ir iš duodamas paslaptį, specialiu žodžiu sveikino Lietuvos Diplomatinijos Šefą min. Stasį Lozoraitį jo 70 metų amžiaus sukakties proga. Ponai Lozoraitienei buvo išteik

EMILIJA ČEKIENĖ

ta rožių puokštė ir visi dalyviai sugiedojo ilgias metų.

Min. S. Lozoraitis dėkodamas už tą malonų surpizą trumpu žodžiu nušvietė savo ilgą praeitą gyvenimo kelią, kuris visą laiką buvo tampa- riai susijęs ir su visos Lietuvos gyvenimu.

Be jau minėto min. S. Lozoraitio atvyko Generaliniai Konsulai dr. P. Daužvardis iš Chicago ir dr. Žmuidzinas su po- nia iš Kanados.

Tokia seimo pradžia sukėlė to vakaro dalyviams entuziazmo ir stiprybės tolimesniuose lie- tuviškos veiklos darbuose, nes čia atvyko PLB atstovų iš viso laisvojo pasaulio kraštų:

Australijos, Brazilijos, Argentinos, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, N. Zelandijos, Kanados ir iš visų JAV kolonijų LB-ės atstovai: iš Chicago, Los Angeles, Detroito, Clevelando ir kitur.

Seime dalyvavo ir ALTS-gos pirm. Teodoras Blinstrubas, ALT pirm. Eugenijus Bart-

kus, Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius, eilė kitų kraštų lietuvių spaudos darbuotojų. Tai rodo, kad lietuvių išeivija ir po tiek metų tebėra giliai susirūpinusi tautiniais reikalais, tuo labiau, kad Seimo dalyvių tarpe matėsi visa eilė ir jaunųjų veidų.

Sekanciją dieną buvo oficialus Seimo atidarymas žodį tariant Seimo rengimo k-to šeimininkui, vykdomajam vicep. A. Vakseliui.

Invokaciją paskaitė prel. J. Balkūnas. Žodį tarė PLB pirm. J. Bachunas. Sveikino gen. konsulas A. Simutis. Dipl. Šefas min. S. Lozoraitis, Vliko pirm. dr. J. K. Valiūnas, LLK-to pirm. V. Sidzikauskas, PLGyd. d-jos pirm. dr. H. Brazaitis, ALT pirm. E. Bartkus, dr. Razma ir kiti.

Prezidiumą sudarė: dr. Petras Lukoševičius (Nukelta į 2 psl.)

CLEVELANDIEČIŲ PARAMA DIRVAI

Š. m. rugsėjo 1-2 d.d. Clevelande, asmeniškai Vilties Draugijos valdybos narių kontaktu, įstodami Vilties Draugijon, pakeldami savo įnašus ar iš viso Dirvą remdami aukojo šie asmenys::

Kazimiera ir Aleksas	
Laikūnai	100 dol.
Kazys S. Karpis	100 dol.
Roma ir dr. D.	
Degesiai	100 dol.
Dr. Stepas Matas	100 dol.
N. N. (pavardės prašė neskelbti)	100 dol.
Stasys Lukoševičius	50 dol.
Albertas Meilus	
(Suma paaiškės vėliau).	
S. Astrauskas	25 dol.
Julija ir Vytas	
Stuogiai	25 dol.
Emilija ir Balys	
Steponiai	25 dol.
Bronė Palukaitienė	25 dol.
Vladas Blinstrubas	25 dol.

Gili ir nuoširdi padėka aukotojams.

-JAUNŲJŲ DAINININKŲ KONKURSO DALYVIAI

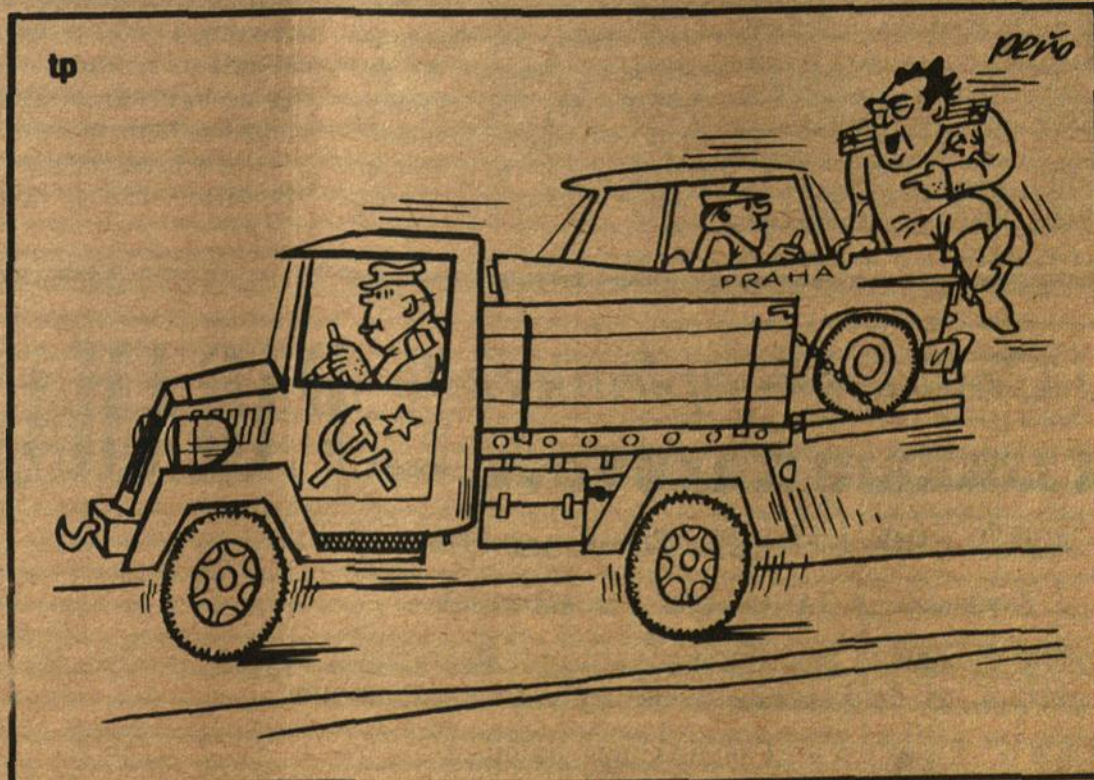

Tradicinis Dirvos jaunųjų dainininkų konkursas šiais metais įvyks rugsėjo 28 d. Clevelande. Konkurso aukščiausias tikslas yra iškelti mūsų priaugančios dainos jėgas, jas premijomis paremti ir sudaryti bent minimalias materialines sąlygas toliau tobulintis. Šio konkurso laimėtojai būna kviečiami koncertams ir tie kvietimai jauniems dainininkams duoda progos arčiau susiristi su lietuvių kolonijomis.

Dainininkų turime nemaža, tačiau vis dėlto reikalingas jaunesniųjų priauglis. Reikia remti jaunimą, kuris turi pasiryžimą studijuoti dainavimą.

Nuo Dirvos Nr. 89 pradėjome skelbti dainininkes, pareiškusias norą Dirvos konkurse dalyvauti.

JUOZAS ALEKSIŪNAS, tenoras, gyv. Chicagoje, dainavimą studijuojąs pas sol. I. Motekaitienę.

Brežnevas: -- Tu gali pasilikti prie vairo, bet mes vešime...!

PIRMASIS RATAS (3)

ALEKSANDRAS SOLŽENICINAS

KADA BUS BAIGTAS TELEFONAS?

Pulkininkas Anton Jakonovas, Mavrino Instituto šefas, Neržiną priėmė savo kabinete ir, paprašęs atsisėsti, tuoj paklausė, kodėl jis dirba akustikos laboratorijoje.

-- ... aišku, aš įvertinu jūsų asmeniškus gabumus kirčiavimo technikoje (jis tyčiojosi iš Neržino)... ir aš labai gailiuos, kad mūsų monografija nebuvo atspausdinta viešame leidinyje, kas jums sutrukdė galimybę pasidaryti rusiškuoju George Fletcher.

Taip kalbėdamas jis tyčiojosi.

-- Tačiau aš noriu iš jūsų darbo išspausti kuo daugiau naudos, kaip sakytų anglo-saksai...

Pulkininkas Jakonovas saugumo ministerijoje turėjo aukštą rangą, bet jis dar buvo toli nuo tautos vado, kad galėtų sau leisti neslėpti tai ką galvoja.

-- Kiekvienu atveju, leiskit jus paklausti atvirai: ką jūs darote akustikos laboratorijoje? Jūs matematikas?

Pulkininkas Jakonovas nerimavo. Metai baigėsi ir jis buvo pažadėjęs saugumo ministrui, kad telefonas Stalinui bus pagamintas 1949 m. sausio 1 d. Tuo tarpu nieko pozityvaus iš tokalėžio instituto darbų nesimatė.

-- Jei projektas pasiseks greitai, jūs būsite paleistas nelaukiant bausmės galo ir bus panaikintas jūsų nubaudimas byloje, bus duotas butas Maskvoje...

-- Panaikins nubaudimą mano byloje! -- sušuko Neržinas įpykęs. -- Iš kur jūs ištraukėte, kad aš prašau tokios dovanėlės? Tu gerai dirbai, tad tave paleisime? Tau dovanosime? Ne. Jūs pradedate iš blogos pusės. Tegu pirma pripažįsta, kad neteisinga yra mesti žmones kalėjiman vien dėl jų galvojimo būdo, o paskui mes nutarsime, ar dovanojame.

Neržinas žinojo, kad taip kalbėdamas gali būti iš Čaračkos išvartas ir grąžintas į koncentracijos stovyklą Sibire.

Pulkininkas Jakonovas jį atleido ir ant lapelio pasižymėjo: "Atleisti Neržiną". Paskui nuėjo ieškoti nusiramimo į laboratoriją Nr. 7.

Niekas nesako paprasčiausiems kareiviams kokie

yra generolų planai, bet visi jie jaučia, ar jie yra fronto centre, ar sparne. Panašiai ir trys šimtai zeksų Čaračkoj jautė, kad Nr. 7 yra svarbiausias sektorius.

Niekas nesistengė sužinoti laboratorijos Nr. 7 tikrojo pavadinimo, bet visi žinojo. Tai buvo "žodžio analizės laboratorija". Pavadinimas "žodžio analizė" buvo pasiskolinta iš anglų ir ne tiktai inžinieriai ir instituto vertėjai, bet ir monteriai, tekintojai ir staliai žinojo, kad visi įrengimai padaryti pagal amerikiečių planus. Bet visi stengėsi parodyti, kad tai sovietų išradimai. Amerikiečių radijo žurnalai, su diagramomis ir straipsniais apie "žodžio skaldymą", kuriuos laisvai parduodavo New Yorko knygynuose, čia buvo sunumeruoti, įrišti, suklasifikuoti ir uždaryti geležinėj spintoj, kad amerikiečio šnipo akis jų nepamatytų...

Administracija mokslininkams išaiškino, kad jei išradimas pasiseks, tai dalyvavę darbuose prie išradimo bus išlaisvinti, gaus butą Maskvoje, o kiti nieko negaus. Tad nenuostabu, kad kaliniai stengėsi patekti į laboratoriją Nr. 7, nes tai jiems buvo tramplinu į laisvę. Bet atsargus Jakonovas šiai laboratorijai parinko žmones, kurie neskubėjo į laisvę. Tarp jų buvo inžinierius Chorobrovas, didelis radijo specialistas ir iš specialios darbo brigados nuo mirties vartų atgabentas genialus inžinierius Bobininas.

Laboratorijos šefas pasikėlė pasitikdamas Jakonovą.

-- Mes pagerinome impulsą bazę iki šešiolikos... ir girdisi daug geriau. Štai, klausykitės, aš jums paskaitysiu.

Jakonovas užsidėjo ausines ir pradėjo klausytis. Kaž koks baisus garsas girdėjosi ausinėse: žodžiai maišėsi su braškėjimu, švilpimu, bet taip kaip motina gėrisi savo kūdikio pirmais žodžiais, taip Jakonovas ne tik nenusiėmė ausinių, kurių garsas jį kurtino, bet atrodė, patenkintas labiau už rytą girdėtus garsus.

Nusiėmęs ausines pertraukė skaitymą.

-- Tai daug geriau, žymiai geriau! Aš norėčiau duoti pasiklausyti

Rubiniui. Jis turi "gerą ausį".

Kaž kas, patenkintas Rubino pareikšta nuomone, jam pasakė, kad Rubinas turi "gerą ausį". Nejučiom tasposakis prigijo ir visi patikėjo. Rubinas į Čaračką pateko per klaidą, bet jam pavyko čia išsilaikyti darant vertimus. Jo dešinioji ausis buvo gera kaip ir kiti, bet kairioji liko kurčia po sužeidimo fronte. Bet po to, kai jis būvopavadintas turįs "gerą ausį" tai nusiėmė, nes reputacija, turinčio gerą ausį tvirtino jo poziciją.

Tuoj paskambino į akustikos laboratoriją ir išaukė Rubiną. Atėjęs, jis visų pasitenkinimui pagyrė, kad padaryta pažanga. Visi buvo laimingi tik Bobininas pakėlė akis nuo stalo ir sumurmėjo.

-- Koks kvailumas! Vieną žingsnį kairę, vieną į dešinę. Tas nieko neduoda. Reikia surasti metodą.

Kiekvienas pasijuto neįtikinamai. Inžinierius Chorobovas metęs slapstus dokumentus ant stalo, kad užrakintų į spintą ir nė žodžio nesakydamas susibūrusiems aplink aparatą mokslininkams, nužygiavo į duris.

Skyriaus viršininkas išbalęs sušuko:

-- Kur einate?

Chorobrovas neskubėdamas apsisuko ir suironiška šypsena atsakė:

-- Aš nenorėčiau garsiai sakyti, bet jei jūs reikalaujate, tai šiuo precizišku momentu einu į išvietę. Jei viskas ten praeis gerai, tęsiu savo kelią iki kalėjimo ir atsigulsiu išsimiegoti.

Tyloje, kuri sekė šiuos žodžius, Bobininas, kurio niekas nematė besišypsancio, prapliupo palubės sukeiliančiu juoku.

Tai buvo tikras maištas. Skyriaus viršininkas šoko į priekį lyg pasirošęs muštis ir griežtu balsu suriko:

-- Kaip tai miegoti? Kai visi kiti dirba, o jūs ramiausiai einate miegoti?

Chorobrovas jau ranką buvo uždėjęs ant durų rankenos, bet valdydamsis ramiai atsakė:

-- Taip, paprasčiausiai einu miegoti. Aš atidirbau dvyliką valandų kaip reikalauja konstitucija... ir to užtenka. Jis norėjo dar kažką

pasakyti, kas būtų nebe pataisoma, bet tuo metu durys atsidarė ir pasirodęs dežuruojantis karininkas pranešė:

-- Anton Nikolajevič! Jus skubiai kviečia prie telefono iš ministerijos.

Jakonovas skubiai pasikėlė ir išėjo. Skambino ministro adjutantas, įsakydamas vidurnaktį būti pas saugumo ministrą.

Pulkininkas Jakonovas ne vienintelis tą naktį buvo iššauktas pas saugumo ministrą Abakumovą. Du kiti aukšti pareigūnai, priklausą specialiai sekcijai, jau laukė. Saugumo ministras Abakumovas sėdėjo už rašomojo stalo savo dideliame kabinete. Jis buvo stambus bet ne nutukęs. Jis žinojo gražaus silueto reikšmę, tad žaisdavo tenisą.

Abakumovas kreipėsi į atvykusius:

-- Kas tu esu?

-- Aš? -- prisistatė generolas Oskolupovas, pasilenkdamas pirmyn nepatenkintas, kad nebuvo atpažintas.

-- Aš? -- Jakonovas padarė žingsnį pirmyn ir įtempdamas pilvą.

-- Tu, tu! -- sušuko ministras griežtu tonu. -- Tu vadovauji Mavrino projektui, ar taip? Gerai, sėskitės.

Jie susėdo.

Ministras pasiėmė plastikinį vokams atidaryti peilį ir pasikrapštė už ausies.

-- Kiek laiko jūs dar mulkinsite? Du metus? Pagal planą jūs turėjote penkiolika mėnesių. Kada bus paruošti abu aparatai? Nemeluokit! Aš nemėgstu melagių.

Tai buvo klausimas į kurį trys aukšto rango melagiai buvo pasirošę atsakyti, kai sužinojo, kad visi trys kartu iškviesti pas ministrą.

-- Drauge ministeri! Generolas pirmas atsakė:

-- Drauge ministeri! Leiskit jus užtikrinti, kad specialios sekcijos žmonės deda visas pastangas...

Abakumovo veide pasirodė nustebimo šypsena:

-- Kur jūs galvojate esate? Partijos mitinge? Spiaut man į jūsų pastangas. Aš jus klausiu kokiai datai bus paruošta?

Ir pasiėmęs savo ausinį plunksnakotį įdūrė į stalinį kalendorių.

Čia, kaip buvo trijų susitarta, įsiterpė Jakonovas, ramiu balsu pareikšdamas, kad jis kalbas ne kaip administratorius, bet kaip technikas.

-- Drauge ministeri, virpėjimo zonoj, einant

LIETUVOS AŽUOLAS PRIMINS, KAD LIETUVA TEBĖRA GYVA

Lietuvos pasiuntinybės Washingtone patarėjo dr. S. A. Bačkio žodis, pasakytas Annapolyje, Md., Lietuvos laisvės kovos metais -- rugpiūčio 25 d. prie Lietuvos Ažuolo.

Politiniai įvykiai eina vienas po kito. Jie keičiasi ir daro įtakos į valstybių santykius, tarptautinę padėtį.

Baltimorės Lietuvių Draugijų Tarybai vadovaujant priešaky su p. Th. Grajausku, -- susirinkome aplankyti Lietuvos Ažuolą, kada visas pasaulis yra sukrėstas Sovietų Sąjungos smurto prieš Čekoslovakiją, ją okupuojant.

Kokios bus Maskvos žygių pasėkos -- ateityje paaiškės.

Sovietų Sąjungos ir jos kelių satelitų žygis, užimant Čekoslovakiją, atvėrė pasauliui akis ir dar kartą parodė, kad Maskvos vyriausybė ne silaiko jokių moralinių ir teisinių nuostatų. Ji vadovaujasi tik brutališka jėga, niekšišku melu, klaida ir apgaule.

Šiuo žygiu -- Maskva įvykdė naują, pakartotiną, rafinuotai ir slaptai paruoštą nusikaltimą prieš civilizuotą pasaulį.

Ji parodė pasauliui, kad Maskva siekia brutališka jėga užimti naujas pozicijas, sutrempti laisvę ir sprogdinti tautą bei gerus tarpvalstybinius santykius.

Abejojimo nėra, jog pasaulio sąžinė yragaliai sukrėsta ir visi supranta, kad Maskva eina Hitlerio metodais, tikslu Europą ir visą pasaulį užvaldyti, kaip kad 1939 m. rugp. 23 d. Ribbentropo-Molotovo susitarimais Maskvoje buvo pasidalinta slaptai Lenkija ir Baltijos valstybės.

Šių minčių vedini, mes šiandieną lankydami Lietuvos Ažuolą Marylando valstijos sostinėje, Annapolyje, prie šios

Valstijos Rūmų, su ypatingu susikaupimu reiškiamo dėkingumą šios valstijos gyventojams, jų rinktiems atstovams, valdžiai ir Marylando gubernatoriui, kad nuo 1935 m. šioje valstijoje Vasario Šešioliktoji skelbiama švente ir JAV vėliavos iškeliama prie valdiškų valstijos pastatų Lietuvos garbei.

Tai didingas lietuvių laimėjimas Lietuvos laibui, ypačiai p. V. Laukaičio dėka. Lietuvos Ažuolas atvežtas iš Lietuvos baltimoriečių lietuvių iniciatyva ir velionio ministerio P. Žadekio rūpesčiu, ir pasodintas Annapolyje 1936 m. gegužės mėnesį, prie Marylando Valstijos Rūmų velionio P. Žadekio, teisejo V. Laukaičio, Baltimorės Lietuvių Tarybos valdybos ir kitų lietuvių -- yra šaunus lietuvių dėkingumo simbolis Marylando Gubernatoriui, šios valstijos valdžiai, įstatymdavystės Rūmams bei visiems marylandiečiams. Būdami čia šiandieną -- mes atiduodame pagarbą ne tik šios valstijos vadovybei, bet kartu ir visiems lietuviams, kurie atliko didelį darbą geriems ryšiams tarp JAV ir Lietuvos sustiprinti.

Tas Lietuvos Ažuolas kuris mūsų Tėvynėje yra visada ir visur laikomas tvirtybės išraiška -- ir mūsų apsilankymas prie jo -- yra gyvas priminimas visiems, nežinantiems Lietuvos okupacijos, kad -- lietuvių tauta gyva. Lietuvių patriotizmas nepalaužtas. Jų ryžtas kovoti už savo laisvę yra kietas ir tvirtas. Tad, tos dvasios tvirtybės skatinami veikime viešąją opinią, kad ji būtų palanki Lietuvai, kuri, kaip ir visi pavergtieji, veržiasi į laisvę ir nori atstatyti savo valstybės nepriklausomybę.

PLB Seimas...

(Atkelta iš 1 psl.)

čius -- pirm., Br. Nainys, S. Narušis, kun. J. Petrošius, A. Rinkūnas, K. Valiūnas iš Vokietijos ir V. Venkus.

Į Sekretoriatą: M. Ramūnienė, D. Tallat-Kelpšaitė ir L. Skripkutė.

Iš 112 atstovų užsiregistravo 75.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Wednesday and Friday
by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpus.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Redaktorius Vytautas Gedgaudas.
Reikalų vedėjas Kazys S. Karpus.

DIRVA EIS TOLIAU DUKART SAVAITĖJE

Š.m. rugpjūčio 10 d. Vilties Valdyba savo posėdyje, dalyvaujant abiems Dirvos redaktoriams, apsvaistė Dirvos išteklį ir pratomas finansines galimybes ir sutarė, jog esamos sąlygos verčia spaustis ir nuo Dirvos leidimo triskart savaitėje pereiti prie dviejų laidų savaitėje.

Prieš darant galutinį sprendimą, kuris iš tikrųjų reikš neeilinį pasitvarkymą Dirvos santykiuose su savo skaitytojais ir rėmėjais, sekančių poros savaitė būvyje šaltai ir gyvenimiškai buvo apsvaistytai motyvai už ir prieš tokį sąlygų vėrčiamą padaryti apsisprendimą. Pagaliau š.m. rugpjūčio 31 d. Vilties Valdyba, dar kartą apsvaistiusi susirinktas Dirvos leidimui talkinančiųjų sugestijas ir galimos pramatyti ateities duomenis, nutarė:

1) Turint prieš akis pagrindinį Vilties Valdybos uždavinį patikinti kiek galint ilgesnę Dirvos egzistenciją, būtų neatsakinga nesispausti tada, kada sunkėjančios materialinės sąlygos kitos išeities nebeteikia. Todėl nuo š.m. rugsėjo 1 d., užuot kaip paprastai po vasaros mėnesių grįžus į triskart savaitėje Dirvos leidimą, palikti Dirvą ir toliau dukart savaitėje einančiu laikraščiu.

2) Tais pačiais sumetimais, po trečiosios laikraščio laidos sustabdymo, atitinkamai pertvarkomas Dirvos redakcijos štabas, paliekant redaktoriui Vytautą Gedgaudą, kuris savo ruožtu pasikatinas organizuoti ir palaikyti glaudžiausius ryšius su nuolatiniiais Dirvos bendradarbiais, kurie praktiškai ir ligi šiolei savo straipsniais didžiąją dalimi užpildydavo laikraščio turinį.

3) Pasitraukiančiam Dirvos vyr. redaktoriui Jonui Čiuberkiui už nelengvomis sąlygomis atliktą darbą išreikšti padėką.

4) Po tokio persitvarkymo Dirvos piniginiams reikalams tvarkyti kviečiamas buvęs ilgametis Dirvos leidėjas Kazys S. Karpus. Jis tą kvietimą priėmė ir sutiko Dirvos piniginių reikalų tvarkyme talkininkauti be jokio atlyginimo.

5) Dirvos egzistencijai užtikrinti konstatuojamas gyvas reikalas suorganizuoti veiklią jos administracijos atstovybę Chicagoje, visais atžvilgiais pajėgiausioje lietuvių gyvenamoje vietovėje. Todėl nuo š.m. rugsėjo 1 d. Dirvos administracijos generaliniu įgaliotiniu Chicagoje skiriamas inž. Kazimieras Pocius, ilgametis Vilties Valdybos vicepirmininkas ir dabartinis ALTS Valdybos išdinininkas. Jis tą kvietimą priėmė ir pažadėjo savo paramą Dirvai.

Vilties Valdyba apsisprendė ir padarytų nutarimų vykdymo ėmėsi tikėdamasi gausios skaitytojų, bendradarbių, rėmėjų ir bičiulių šeimos pritarimo ir nuolatinės paramos, už kurią atpildas visiems tebūnie blaivi ir šviesi Dirvos ateitis.

Vilties Draugijos Valdyba

Mums rašo

VENKIME
BARBARIZMŲ

Laikykimės mūsų kalbos gražaus lietuviško stiliaus. Taip sunku skaityti, kai mūsų laikraščiuose rašoma: "Paskolos namų pirkimui", "stambiausia suma atiteks lituanistinių reikalų rėmimui ir mūsų jaunimo švietimui", ir t.t. ir t.t. Kai mielis, nemokantis svetimų kalbų taip nesakys. Jis sakys: namams pirkti, reikalams remti, jaunimui šviesti. Nes tikslo aplinkybė mūsų kalboje išreiškiama bendratimi, ne naudininku. Išsireišk-

kimai: pirkimui, rėmimui yra tokie gramzdai palyginti su lietuviškais: pirkti, remti.

Velionė Sofija Čiurlionienė, dėstydamą lietuvių kalbą Vytauto Didžiojo Universitete taip stipriai įkalė mums į galvą, kad tikslo aplinkybė mūsų kalboje išreiškiama bendratimi su naudininku, o ne naudininku su kilmininku, kad kol gyvi to neužmiršime. Visiems, ypač viešai spaudoje rašančioms, reiktų to pagrindinio mūsų sintaksės dėsnio laikytis. Taigi anksčiau minėti laikraščiuose tilpę išsireiškimai turi būti rašomi: Paskolos namams pirkti, Stambiausia suma atiteks lituanistiniams reikalams remti ir mūsų jaunimui šviesti.

Apie tai gal nekartą bu-

vo rašyta Gimtojų Kalboje, bet vėl bėda, tą leidinį prenumeruoja nedidelis skaičius skaitytojų, daugiausiai kalbininkai. Būtų daug naudingiau, kad Gimtosios Kalbos turinys būtų spausdinamas laikraščiuose, tai kalbinėmis temomis nagrinėjamus klausimus galėtų paskaityti visi, kas skaito laikraščius, o tai būtų beveik visi čia gyvenantieji lietuviai.

K. Pažemėnas

KAIP TEN BUVO SU VABALNINKŲ RESPUBLIKA?

Juozas Švaistas, savo plačiai skaitomoje knygoje "Dangus Debesyse" 268 puslapyje be kitko ir šitaip rašo:

"Kazys Binkistas pats garsusis poetas susidėjęs su Aišparu, buvusiu rusų kariuomenės podpraporščiku, labai karinagai pasijuto to meto anarchinėje būsenoje. Įsteigė savarankišką ne nuo ko nepriklausomą Vabalninkų respubliką. Man dėl to nei šilta nei šalta. Tegul sau gyvuoja sveiki. Bet kai ėmė brautis į Rokiškio apskrities ribas, tada sukrutau ir aš".

"Dėl Vabalninkų agresorių pasakiau griežtai laikytis. Tuos penkis jų policininkus tuojau nuginkluoti ir paleisti iš kur atėję. Respublikos valdovus išpėti, tegul nekiša nosies, kur jiems nepridera. Jei pasikartotų, jų policininkai bus suimti, palaikyti ginkluotais išbrovėliais ir atiduoti teisminui. Vabalninkai susiprato."

Tai, žinoma, gan skaudus kaltinimas poetui Binkiui. Yra faktas kad tuo laiku Vabalninkus (miestelį ir apylinkę) tvarkė laikinai išrinkta "Ūkininkų ir Darbininkų" taryba, kurios nariais buvo kun. Ignatavičius (tos parapijos vikaras), Slavinas (restorano savininkas), Bugoveckis (bežemis, miestelio darbininkas), Ječis (Ūkininkas), Kazys Sruoga (gimnazijos abiturientas ir pirmininkas) ir keltas kitų kurių pavardžių nebepersimenu. Taip pat buvo gerai žinoma, kad poetas Binkis tuo laiku gan sparčiai darbavosi Biržų respublikoje, kurios vadai bet gi buvo: Ješmantas, Podžiūnaitė ir Dilys.

Suprantama, kad asmeniškų atsiminimų knyga nėra istorijos vadovėlis. Čia gali būti ir pagrazinimų. Bet vabalninkėnai labai norėtų sužinoti, kada gi buvo Vabalninkai Binkio nuo nieko nepri-

KIEK YRA LIETUVIŲ?

Algirdas Budreckis

Vienas iš sunkiausių uždavinių yra surinkti duomenis apie lietuvių skaičių. Ypač XX amžiaus antroje pusėje kada nemaža dalis tautos išblaškyta po visą pasaulį. Savo laiku Amerikos sociologas Roučekas ir prof. Kazys Pakštas bandė apskaičiuoti, kiek galėtų būti lietuvių. Dalinai mūsų geopolitinis bei kultūrinis likimas supainioja reikalą. Juk nėra paslaptis, kad šiandien yra po milijoną lenkų, gudų ir vokiečių, kurių senoliai arba prosenoliai kalbėjo lietuviškai ir turėjo lietuviškus vardus ir pavardes. Ar jau taip sunku atspėti šių pavardžių kilmę: Raudonai, Kizkis, Eglewicz, Gineiko? Ką žin kiek naujų "amerikiečių", "brazilų" bei "argentiniečių" atsirasi iki šio amžiaus pabaigos su lietuviškom pavardėmis?

Patys komplikuoju reikalą, kai atmetam ne lietuviams tuos kurie nebekaiba lietuviškai, arba yra pasitraukę nuo organizuoto lietuviškojo gyvenimo. Sakome, kad New Yorke yra 2-3000 lietuvių kolonija. Bet, jei būtų išknistos telefonų knygos ar pašto sąrašai tai rastume, kad to miesto ribose gyvena virš 50.000 lietuvių kilmės žmonių. Esame linkę laikyti lietuviams tik tuos, kurie prisideda prie Bendruomenės ar parapijos gyvenimo.

Taip pat priimam už gryną pinigą JAV oficialią gyventojų surašymo statistiką. Užmirštame, kad daugelis atvažiavo lenkų, vokiečių bei rusų pasais į Ameriką. Daugeis suklastojo "tautybę", nes lietuvių kvota buvo ribota. Autorius gali duoti aiškų pavyzdį dėl amerikinių statistikos duomenų patikėtumo. 1950 m. gyventojų surašinėtojai priskaitė tik tris Budreckius prie lietuvių iš 50 bendravardžių bei giminių! Autoriaus tėvai buvo priskaityti prie rusų "tautybės", o pats autorius, kaip čiagimis, prie amerikonių.

Enciklopedija Brita-

klausoma respublika. Ar negalėjo būti ponas Balčiūnas tada klaidingai painformuotas? Juk tada susisiektas buvo toks sunkus kad jam pačiam viską patikrinti vargu ar buvo įmanoma.

Kazys Sruoga, ano
laiko Vabalninkėnas

nica ir Americana jau 30 metų įkandžiai laikosi nusigyvenusio šifro, trys milijonai lietuvių! Amerikos Lietuvių Taryba pirmoji pasisakė, jog atstovaujanti milijonui Amerikos lietuvių. Na, tas milijoninis skaičius buvo užfiksuotas 1940 metais, o ALT juo dar vis vadovaujasi, nepaisant to, kad 28 metų eigoje Amerikoje vyko ir tebevyksta gyventojų skaičiaus eksplozija! Nejaugi mūsų santykis yra statinis: vienas gimimas už kiekvieną mirtį.

Maždaug prieš dešimt metų autorius surinko iš Sovietų duomenų ir

iš LB bei kitų įstaigų apskaičiavimų pasaulio lietuvių statistiką. Noriu šiandien papildyti tą pasenusią statistiką. Demografinė formulė paprasta: už kiekvieną lentelės naują poziciją reikia paimti 1959 metų duomenis ir prie jų pridėti 1959 m. duomenis padauginus iš 15 promilių, padaugintas iš devynerių metų (t.y. 1959 m. skaičius x .015x9). Lietuvių biologinis prieauglis kas met yra 15 promilių. (Amerikos lietuviai turi žymiai aukštesnį prieauglį).

Naudojant turimus duomenis plius demografinę formulę, štai kokie rezultatai gaunasi 1968 m.:

Lietuvoje	2.389.000
(1967 m. buvo 3.064.000)	
Sibire	110.000
Rusijoje	45.000
Raudonojoje Armijoje	27.000
Gudijoje (Ašmena, Sviriai, Vidžiai)	45.000
Rytprūsioose	60.000
Donbase	2.000
Karelijoje	300
Latvijoje	35.280
Lenkijoje (karo pabėgėliai)	8.000
Lenkijoje (Suvalkų trikampyje)	25.000
Viso	2.741.500

Antroji lentelė, kuri duoda laisvojo pasaulio lietuvių statistiką, prašyte prašosi paaiškinti. Čia terminas "lietuviai" apima lietuvių kilmės asmenis, kur įeina visi lietuviai emigrantai, jų vaikai, vaikaičiai ir net provaikaičiai. Taip pat į jų skaičių įeina visi puslietuviai, kurie laiko save lietuvių kilmės asmenimis.

Kalba nėra vienintelis kriterijus. Priklausymas prie lietuvių parapijų taipogi nėra lemiamas kriterijus. Prel. Končius Catholic Encyclopedia 1958 ir 1961

m. laidose pastebėjo, jog tik pusė milijono lietuvių katalikų priklauso prie lietuviškų parapijų (t.y. tik pusė mūsų katalikų). Priemiesčių ir susisiekimo priemonių patobulinimo dėka, šiandien gal tik trečdalis lietuvių katalikų priklauso prie lietuviškų parapijų Amerikoje. Be to, yra priskaityta gausi nepraktikuojančių katalikų, laisvamanių, socialistų, protestantų ir indiferentų kategorija prie JAV lietuvių skaičiaus.

Įdomi demografinė kategorija egzistuoja V-

(Nukelta į 4 psl.)

PATS LAIMĖSI IR KITĖMS PADĖSI!

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania vykdo dovanų biliety platinimo vąj. Laimėtojams skiriama šios dovanos:

AUTOMOBILIS -- 1968,
SPALVOTA TELEVIZIJA,
RADIOJ APARATAS IR
FILMAVIMO APARATAS.

Biliety kaina: šeši bilietai knygėlėje už 5 dolerius, atskiro biliety kaina — vienas doleris.

Dovanų traukimas įvyks 1968 m. lapkričio mėn. 17 d.

Kviečiame visus korporantus ir bičiulius ne tik patiems pirkti laimėjimų biliety, bet ir platinti. Taip pat kviečiame visas organizacijas talkininkauti biliety platinime ir sau užsidirbti nemažą sumą pinigų, nes korporacija organizacijoms, platinančioms laimėjimų biliety duoda 40% nuo parduotos biliety sumos. Tad visi prie laimėjimo!...

Biliety gavimo reikalu prašome kreiptis į korporacijos išdininą — Bronių Kasakaitį, 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629.

L. S. T. Korp! Neo-Lithuania
Vyr. Valdyba

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4^{3/4}%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5%

Mokamas už vieny metų taupymo laktus nuo išdavimo datos.

(\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5^{1/4}%

Mokamas už vieny metų taupymo laktus nuo išdavimo datos.

(\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAR ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

GYVŲJŲ LAIDOJIMAS

Be abejo, - mums daugeliui, ir ne tik kuriai "tautinei mažumai", bet milijonams žmonių Amerikoje ir Europoje, ypač kraštuose už geležinės uždangos buvo sunku suprasti, kodėl Amerikos globalinė politika su tokiu užsispyrimu stengėsi laikytis Jaltos susitarimų, kurie perpus perdalijo Europą.

Tai truko ir tebetrunka du dešimtmečiu. Nežiūrint, kad Jaltos sutartys tuoju pasirodė tik popiergaliai, kuriais buvo paremtas nuogas Rusijos imperializmas ir komunistinės imperijos sustiprinimas. Nežiūrint, kad Chruščiovo vėliau pasiūlyta "taikinga koegzistencija" buvo tik paliaubų šūkis, kol bolševizmas geriau pasiruoš palaidoti Vakarų demokratijas. Nežiūrint, kad Jungtinių Tautų forumas Kremliaus buvo naudojamas tik taikos palaikymo sabotazui ir propagandai prieš Ameriką, kaip svarbiausią ir bauriausią Sovietų Rusijos ir "visos žmonijos" priešą.

Sunku buvo ir liko tatau suprasti. Bet tokią laikyseną pastoviai rėmė Amerikos viešosios nuomonės dauguma ir stambiausios kapitalo galybės. Nuo tų veiksmų priklauso atitinkama Washingtono politika. Su tuo reikia skaitytis Amerikoje ir su tuo turėjo skaitytis visas laisvasis pasaulis. Kodėl taip yra? Atsakoma, kad toks yra Amerikos interesas ir nuo to priklauso žmonijos išsilaikymas, ar išnykimas. Jeigu Amerika elgtųsi kitaip, kiltų pasaulinis atominis karas, kuris baigtųsi skubia žmonijos katastrofa.

Skirtingos "policijos"

Nežiūrint ano lemiamojo laikotarpio prezidentų Roosvelto ir Trumano sapnų, pastangos išlaikyti taiką ir išspręsti konfliktus teisiniu būdu nepasitvirtino. Per du pastaru dešimtmečių jau buvo apie 50 nepaskelbtų karų, revoliucijų, invazijų, sukilimų, intervencijų bei kitokių smurto ar prievartos veiksmų.

Amerikiečių žurnalistai Carl ir Shelley Mydans neseniai išleistoje knygoje "The Violent Peace" prieina išvados, kad po atominų ginklų išradimo karo būdai ir tikslai esą pasikeitė. Atominų ginklų didieji savininkai esą mirtinai išsigandę vienas kito, ir naują pasaulinį karą galėtų sukelti tik visišką jų vieno ar kito pamišimas. O amerikiečiai esą daugiau linkę žiūrėti į karą, kaip į moralinių vertybių kovą (!? abejotina...) ir jie nelabai nori į jį veltis, jei su juo nėra susiję aukštesni idealai, kaip laisvė, demokratija ar tikėjimas, kad šiuo "paskutiniu karu" bus užbaigti visi karai. Amerikiečiai geriau supranta ribotų tikslų karus ir juos pakenčia. Tuo tarpu komunistų valdomiems kraštams riboti karai yra visai normalūs, gi kurstyti ir paremti "tautinio išsilaisvinimo karus" yra jau sena oficiali SSSR politika.

"Smurtiškos taikos" autoriai mano, kad ateities karai greičiausia bus tokie, kaip dabar nusistovėjo: konfliktai, kur pasimušama ribotomis priemonėmis ir kurie baigiasi be lemiamų sprendimų.

Analizė teisinga tik ji labiau kalba ne Amerikos ir demokratių naudai. Kai kurie "tautinio išsilaisvinimo" karai, kaip Kuboje, Budapešte ar Prahoje, ko gero ir Vietname, pasibaigia lemiamai. Tai karai, kur "tautinio išsilaisvinimo" šūkis atitinka Rusijos ar Kinijos interesų ir bolševizacijos programą. Amerika po karo ir ypač ryškiai nuo Budapešto laikų įrodė, kad komunizmo pavergtų tautų išsilaisvinimo programos ji neturi ir nesiruošia turėti. Priešingai, šiuo metu dominuojančių partijų programose ir atsakingų vadų prakalbose jau pabrėžiama, kad Amerika nenori ir neturi būti "pasaulio policininku".

Gamta tuštumos nemėgsta. Mao nesikrato policininko rolės Azijoje, o Kremlius Europoje. Tai skirtumas, ir gana stambus.

Skirtingos doktrinos ir nuotaikos

Trumpai: - tautinio išsilaisvinimo karų kurstymas ir parėmimas, buržuazinio imperializmo pakraščių ir pamatų palaipsnis griovimas, demokratinų režimų pūdinimas, kompartijos diktatūrų įvedimas ir išlaikymas - yra atvira, pastovi ir pagal galimybes stiprinama komunizmo taktikos, strategijos ir galutinių tikslų doktrina. Amerikos doktrina yra liautis būti "pasaulio policininku"; konfliktuose su komunizmu nesiekti pergalės; naiviai tikėti taikingos koegzistencijos galimumu; teoriškai skelbiant visoms tautoms teisę laisvai apsispręsti, realiai niekur nesikišti, kur komunizmas jau įsigalėjo ir ką Rusija ar Kinija jau užėmė; išmincingai tęsti geros valios gestus, ieškant su Rusija

susitarimo bendrų interesų srityse.

Kokių bendrų interesų, tiek didelių, jog visa ši dabartinio defetizmo politika pasiteisintų? Gal prileidžiant, kad vieną dieną Rusija bus taip reikalingas sąjungininkas pomaocetunginei Kinijai perblokti, kaip ji buvo naudinga hitlerinei Vokietijai sutrupinti ir padalinti? Neaišku, niekas nežinom.

Viena tik aišku, kad šiomis aplinkybėmis, kai kalbama apie bendrų interesų sritis ir teisėtus Rusijos interesus pojaltnėje Europoje, kai abiejų atominų milžinų doktrininę laikyseną praktiškai dar vieną kartą iš daugelio išreiškė Prahos scena, - pasakos ir lyrikos apie Kremliaus ir bolševizmo pavergtų Europos tautų laisvinimą būtų dar labai per ankstyvos.

Tuo labiau, kai reali kova prieš komunizmą nerodo gajumo net pačioje Amerikoje. Visuomeniniai antikomunistiniai sąjūdžiai čia grindžiami daugiausia arba suplakant juos su senobinio tipo nevaržomo kapitalizmo interesų gynimu, arba pirmoje vietoje religiniais sumetimais, arba kai kur dėl rasistinių priežasčių. Jokios visuotinės organizuotos pasaulėžiūrinės ir politinės akcijos ar srovės dar nematyti. Du senatoriai (respublikonas McCarthy ir demokratas Dodd), kurie buvo pradėję ryškėti garsesniu antikomunizmu bent vidaus reikalų plotme, savo respektivių partijų, suradus priekabes, buvo morališkai pasmerkti ir sukompromituoti.

Sparnuotai pakalbėti apie demokratijos gerį ir komunizmo blogį vis dar laikoma gražiu politiko pažymiu. Bet būti per dideliu antikomunistu Amerikos viešajame politiniame gyvenime dar labai nepalanku ir net pavojinga.

Neblausūs rėmai čekistams

Savo laiku minėjom rėmus, kuriais apkalta lietuvių tautos egzistencija sovietinės imperijos kalėjime. Čia gi yra kiti rėmai, dar platesni, tarptautiniai, globaliniai, kurie sąlygoja bolševizmo pajungtų tautų likimą iš viso. Tai pirmiausia Rusijos ir Amerikos santykių išsivystymas, jų pažiūros ir veiksmai tautų valdymo, vergimo ir išlaisvinimo, komunizmo plėtimo ir sulaikymo klausimais. Kiti kraštai protarpiais dėl to reiškia nepasitenkinimo, murma, bet norom nenorom turi skaitytis su tikrove ir įsitalpinti į tuos rėmus.

Tėvynėje nuo sovietinių, o užsienyje nuo tų tarptautinių rėmų, ten betarpiu, čia beveik tiesiogiai priklauso Lietuvos laisvės byla. Be abejo, užsienyje mes stengėmės ir stengsimės palaikyti ją gyvą, reikalausim ištraukti iš archyvų stalčių ir šaldytuvų, ir tai yra visuomet vertingos pastangos veikti tarptautinę opiniją ir įvairias institucijas. Tačiau tatau nustato ir paaiškina, kodėl Lietuvos laisvės byla buvo lydimą "tylos sąmokslu", nė viena didžioji valstybė nesutiko jos formaliai iškelti, Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos užsienio institucijų veikla buvo daug kur panaikinta, "suintyminta", degraduota ir, kas dar liko, personaline prasme aiškiai skirta išmirimui.

Tų ir daugybės kitų kartybių litanija per gerai žinoma, kad vis kartotume. O kad iš ubago atimti dar ir lazda, Anglija nebeiškentėjo perduoti Rusijai Baltijos valstybių deponuoto aukso gabalėlius. O Lietuvos pasiuntinys nuo 1940 m. neturėjo teisės disponuoti jo valstybei priklausančiais fondais Washingtone. Kur tau! čia jau seniai nusamdytas advokatas ginti interesams tų Amerikos piliečių, kurie liežuvius ištiesę laukia kompensacijos už jų Lietuvoje sovietų nusavintą turtą, jei tik Amerika oficialiai pripažintų Lietuvos aneksiją.

Toks pleiščius sovietinis ir tarptautinis karsto antvožas nepriklausomai Lietuvos valstybei palaidoti. Dėl jo laiminga Maskva, lietuviški kvislengai ir saujelė čekistų pašlemėkų išeivijoje. Jiems ana laisva Lietuva, tiesą sakant, jau mirė. Jų "visa Lietuva" - tai sovietų kolonija su ryškiais, neblausiais (!) veidais. Nenuostabu, kad kai patriotas laikrastininkas Jeronimas Cicėnas šypsniu paminėjo Sal. Narkeliūnaitės reportažą "Gimtąjame Krašte" apie okupanto pašlemėkų nuotrauką New Yorke, "Vienybės" diversantų garsiakalbis Girkakalis nebesivaržydamas paklausė: "Jeronimai, ar dar vis nejauti beglamonėjas kažką labai brangų, bet negyvą?"

Kaip diversantui, teisingai pasakyta, tik persistengta. Čekistai Lietuvoje labai gerai žino, kad laisvos ir nepriklausomos Lietuvos idėja tebėra gyva ir kad ją savo krūtinėse nešioja tautiečiai "iš kairės ir dešinės". Todėl mūsų "čekiški čekistai" taip neriasi iš kailio ją žlugdyti, ir po Prahos dar uoliau nersis.

dami ūkinių bei socialinių lengvatų dalis mažlietuvių ir jų palikuonių pakeitė savo tautybę.

Žemiau išdėstyta lentelė parodo, kad nusistovėjęs teigimas, jog "trečdalis lietuvių tautos gyvena užsieny", yra pasėjęs ir netikslus. Geriau

teigti, jog 42 procentai lietuvių gyvena užsieny.

Sudėjus abi lenteles krūvon, 1968 m. sausio mėn. buvo 4.671.250 lietuvių. Šis skaičius apima visus lietuvių kilmės asmenis. Deja, žymiai didesnė pusė lietuvių lais-

vame pasaulyje jau nebe kalba gimtąja kalba. Lie tuviškai kalbančiųjų tautiečių yra 3.370.250.

Argentinoje	40.000
Australijoje	12.000
Austrijoje	120
Belgijoje — Olandijoje	300
Brazilijoje	55.000
Čilėje	42
Danijoje	114
Didžiojoje Britanijoje	15.000
Italijoje	182
Jungtinėse Amerikos Valstybėse	1.650.000
Kanadoje	37.942
Colombijoje	300
Naujoje Zealandijoje	200
Pietų Afrikoje	1.000
Prancūzijoje	1.200
Švedijoje	200
Šveicarijoje	100
Urugvajuje	6.000
Venezueloje	1.500
Vokietijoje I (pabėgėliai)	7.500
Vokietijoje II (mažlietuvių-prūsai)	200.000
Kitur	1.000
Viso	1.920.750

Iš kalbinio taško žiūrint, 3.970.250 asmenų kalba ar supranta lietuvių kalbą.

Nebent tęstūsi nutautėjimas ar sovietinė rusinimo politika būtų spartinta, iki 2000 metų lietuvių skaičius siektų

6.913.471. Kaip matome, lietuvių tautos neliečia pasaulio gyventojų eksplozija. Galimas dalykas, kad trečdalis šio demografinio skaičiaus praras savo lietuviškas savybes ir asimiliuosis tarp kitų tautų.

Tel. HYacinth 7-4677

- vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gera pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR USSR.

GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.

TŪKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

affiliated with PODAROGIFTS, INC.

priima užsakymus Sovietų gamybos visokioms prekėms, jų tarpe — motociklai, televizijų aparatai, radijo transistoriai, magnetofonai (tape records) ir giftcertificatus galima užsakyti giminėms gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje per mūsų firmą.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

45 WEST 45th STREET, NEW YORK, N. Y. 10036
Tel. (212) 245-7905

S K Y R I A I:

New York, N. Y. 10003, 39 Second Avenue	Tel.: 254-5456
New York, N. Y. 10011, 108 West 14th St., nr. 6th Avenue	243-3005
Brooklyn, N. Y. 11207, 600 Sutter Avenue	345-8808
Brooklyn, N. Y. 11211, 370 Union Avenue	384-4952
Boston, Mass. 02118, 271 Shawmut Avenue	542-1767
Boston, Mass. 02127, 331 West Broadway	268-0068
Buffalo, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue	856-2674
Chicago, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue	278-6966
Chicago, Ill. 60608, 3333 S. Halsted Street	925-2737
Cleveland, Ohio 44134, 5879 State Road	884-1738
Irrington, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue	372-4685
Grand Rapids, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N.W.	458-2256
Hamtramck, Mich. 48212, 11333 Jos. Campau Ave.	365-5255
Hartford, Conn. 06114, 200 Franklin Avenue	246-9738
Lakewood, N. J. 08701, 288 Main Street	363-8569
Los Angeles, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd.	261-2994
New Haven, Conn. 06519, 509 Congress Avenue	562-1446
Newark, N. J. 07103, 428 Springfield Avenue	243-1797
Passaic, N. J. 07055, 176 Market Street	472-6387
Paterson, N. J. 07505, 99 Main Street	274-6400
Philadelphia, Pa. 19122, 1214 N. 5th Street	763-4818
Pittsburgh, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street	481-2750
San Francisco, Calif. 94115, 2076 Sutter Street	346-1571
Waterbury, Conn. 06708, 905 Bank Street	756-6766
Worcester, Mass. 01610, 169 Millbury Street	798-2868
Youngstown, Ohio 44503, 309 W. Federal Street	743-0440

KIEK YRA LIETUVIŲ?

(Atkelta iš 3 psl.)

karų Vokietijoje. Antrojo Pasaulinio Karo metu 150.000 iš 350.000 lietuvių pasitraukė iš Mažosios Lietuvos (Rytprūsų) į vakarus. Norėda-

mi gauti pašalpos ir kitas lengvatas iš Bonos vyriausybės, šitie prūsai oficialiai pasisakė, jog esą Volksdeutsche, kaip ir Sudetų bei Silezijos vokiečiai. Vadinasi, ieško-

KŪRYBA IR MOKSLAS

ŽMOGAUS SENATVĖ

Nuo 1900 metų iki dabar Jungtinių Amerikos Valstybių gyventojų skaičius padidėjo nepilnus tris kartus, tuo tarpu, skaičius žmonių, turinčių daugiau negu 65 metų padidėjo penkis kartus. Jeigu dabar yra 16 milijonų senesnio amžiaus žmonių, tai 1980 metais jų bus apie 25 milijonai. Šiuo metu žmogaus amžiaus vidurkis yra apie 70 metų vyrams ir 72 metai moterims. Gi 2000 metais tas vidurkis gali pakilti virš 80 metų. Kai kurie medicinos bei biologijos srityje dirbantieji autoritetai mano, kad didėjant mokslo pažangai ilgės ir žmogaus amžiaus vidurkis. Šių dienų amžiaus vidurkis yra gana ilgas, ypač jį palyginus su Romos imperijos laikų vidurkiu, kada jis buvo tik 23 metai.

Kodėl gi žmonės sensta? Senatvės aiškinimui yra dvi teorijos. Vienos šalininkai aiškina, kad žmogaus kūno senėjimas yra fiziologinis, natūralus procesas, išplaukiantis iš mūsų kūno augimo. Senėjimas pasireiškia tada, kai mes atliekame mums paskirtas biologines funkcijas. Jas atlikus, kūnas pradeda keistis ir senti, o tas keitimasis priklauso nuo mūsų genų, kurie yra mūsų kūno celėse ir kuriuos mes atsinešame mūsų gimimo metu.

Antros, naujesnės pažiūros šalininkai tvirtina, kad žmogaus kūno senėjimui įtaką daro įvairios ligos, toksinai, kenksmingi spinduliai bei kitokios priežastys. Kūno senėjimas prasideda tada, kai jis nepajėgia pašalinti nuodingų medžiagų, susidariusių šių jaudiklių įtakoje. Senėjimo procesą mes galime pagreitinti bloginant mitybą, negydamt ligų bei didinant mūsų nervinį bei fizinį įtempimą. Visi šie tvirtinimai išplaukia iš eksperimentinių stebėjimų. Visiems yra gerai žinoma, kad gyvuliai greičiau sensta, jeigu juos švitini radio aktyviais spinduliais, lygiai taip pat greičiau sensta ir tie gyvuliai, kurie daugiau serga arba dažniau per gyvena nervinį bei fizinį įtempimą. Taigi šios pažiūros šalininkai aiškina, kad pašalinus tokius jaudiklius, žmogaus senėjimo procesą galima sulėtinti ir amžių prailginti galbūt ir iki 150 metų.

Šimtas penkiasdešimt metų žmogaus gyvenime atrodo nepasiekiamas, bet istorija rodo, kad paskiri individai toki amžių buvo pasiekę. Pavyzdžiui Thomas Parr, gyvenęs Anglijoje mirė 1636 metais sulaukęs 152 metų. Yra ir daugiau užregistruota žmonių gyvenusių virš 130-140 metų.

Nežiūrint kokia senėjimo teoriją mes priim-

DR. D. DEGESYS

sime, vistiek prieisime išvados, kad senėjimo proceso mes nepajėgsime visiškai sustabdyti. Jis yra biologinis procesas ir tuo pačiu mūsų gyvenimo dalis.

Žmogaus senėjimo metu organizme atsiranda organų pakitimai. Muskulai pradeda silpnėti, sąnariai pasidaro mažiau judrūs, oda susiraukšlėja ir pameta savo elastingumą. Nervinė sistema ir kraujo indai yra patys pirmieji organai, kurie pajaučia senatvės pradžią. Smegenų kraujas indų sienelės sukaulėja, cholesterolis užkemša indus ir jų spindžiai sumažėja. Tokiu būdu, smegenų mityba su prastėja ir smegenys atrofuoja. Kartu su šiais pakitimais, pakinta ir žmogaus protinis pajėgumas bei jo psichinis stovis. Tokio žmogaus atmintis susilpnėja, ypač būna sunku atsiminti naujos pavardės ir tie įvykiai, kurie įvyko visai neseniai. Sumažėja pajėgumas išmokyti naujas sąvokas. Gi, jaunatvėje išgyventi įvykiai išsilaiko atmintyje gana gerai, todėl seni žmonės mėgsta kalbėti apie jų praeitį daugiau negu

darė komitetą, kurio tikslas buvo studijuoti senų žmonių gyvenimo sąlygas, bei senatvės pakitimus. Komiteto tyrimų rezultatai rodo, kad žmonės, turintieji 65 metus amžiaus, yra dar visai produktyvūs darbininkai, ir dauguma jų galėtų savo srityje dirbti. Šešiasdešimt penki metai mūsų krašto sistemoje dirbančiam žmogui yra lyg koks tiltas, per kurį jis perėjęs, atsiduria kitoje pusėje — pensininkų grupėje. Šis staigus perėjimas į senesnių žmonių tarpą daug kam būna ne tik materialinis, bet ir moralinis smūgis. Kai kurie šio amžiaus laukia tikėdamiesi turėti daugiau laiko savo asmeniniam bei visuomeniniam gyvenimui. Kiti jo bijo, galvodami, kad išėjimas į pensiją atskirs juos ne tik nuo jų kasdieninio užsiėmimo, bet ir nuo visos veiklios visuomenės. Todėl AMA komiteto nuomone, pensininkas turi susirasti bet koki užsiėmimą, kad tik jis nebūtų be darbo, nes staigiai rodo, kad bet koks fizinis arba protinis darbas pensininko gyvenimą ne tik prailgina, bet jį padaro naudingesnį ir malonesnį. Gyvenimo praktika rodo, kad

Gražios vasarvietės Blue Water Manor prie Lk. George, kur šią savaitę vyko neolituanų stovykla, savininkė p. Slyvinienė su senu pažįstamu kom. J. Žilėvičium motorlaiviu ekskursuoja po ežerą. P. Slyvinai, kurie Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso metu pas save buvo sukvietę paviešėti nemažai lietuviškojo jaunimo, dabar džiaugėsi neolituanų saskrydžiu ir jų jaunatviškomis dainomis.

Vyt. Maželio nuotrauka

Lietuvių tautos kilmės beiėškant (9)

SIDABRO ŠERUOLIŲ BANDA

JAV gyvulininkystės ūkis šiuo metu pergyvena nemažą sukrėtimą. Augintojai tik ką "atrado" nuostabią sidabro plauko ragučių veislę, patvariai pakeliantį lygiai kraštutinį šaltį ar karštį, daug sparčiau augančią už kitas ir duodan-

Č. GEDGAUDAS

čią nepaprastos kokybės mėsą.

Tai Akvitanijos "Charolais" banda, garsėjanti Prancūzijoje nuo amžių kaip karalių stalo patiekalas ir prisidėjusi prie geriausių Paryžiaus restoranų kaip "La Tour d'Argent" ar "Chez Mxims" išgarsinimo.

Kalifornijos augintojai dėl to išikarščiavo ligi švelnaus pamišimo: už grynakraujį veislinį bulių moka nuo 100.000 ligi 250.000 dolerių, o kadangi tiesioginiai iš Prancūzijos importuoti negalima be 12 mėnesių karantino, tai vyksta kontrabanda, gabenant tuos galvijus aplinkiniais keliais per Japoniją, Bahamas, Meksiką ir t.t.

Cherolles krašte toji veislė jau 878 metais pažymėta; jina buvo Europoj dar tik vienoj vietoj: Voluinėje. Bet tuo "sutapimu" klausimas toli gražu nesisisemia. Charolais banda yra vienos svarbiausių mūsų raktinių šaknų nešėja: šeruočių, šeriamųjų naminių gyvulių vardu. Čia turime plačiau paaiškinti, kaip kalbotyroje suprantama "raktinės šaknies" sąvoka. Kuomet išgirstame tokių miestų pavadinimus, kaip Freiburg, Hamburg, Strassburg, iš karto tvirtai ir neabejotinai nustatome vokiečių kalbinį palikimą. Netgi jei randame panašių darinių svetimuose vokiečių kraštuose: Jurbarkas (Georgenburg), PETERSBURG, Johannesburg (Pietų Afrikoj), atpažįstame juose vokiečių įtaką. Todėl Burg yra viena iš vokiečių "raktinių šaknų". Kalbininkui tai pozityvi, 100% tikra priemonė etnografinių ribų ir kultūros įtakos nustatyme.

Panašių raktinių šaknų yra visose kalbose: prancūzų Ville, rusų Selo, selenije, graikų Polis

ir pan. Raktinė šaknis parenkama labai apgalvotai. Jinai privalo neabejotinai priklausyti tiriamai kalbai. Jinai toj kalboj privalo reikšti iš esmės tą daiktą ar veiksmą, kuriam yra skirta. Kiek įmanoma, jina neturi būti vartojama kitose kalbose ta prasme. Jinai turi būti pakankamai paplitus daugelio vietovardžių, asmenvardžių forma, kad sudaryti statistiniai tikrą pagrindą jos reikšmei patvirtinti. Tie vietovardžiai, pagaliau, ir tai yra svarbiausia sąlyga, turi savo padėtimi liudyti jų reikšmę.

Dvi tokias mūsų kalbos raktines šaknis jau esame nagrinėję Eiščių ir Vanduočių progą. Tai Eismas ir Vanduo. Dabar atėjo seriti veiksmazodžio eilė. Nei gotų, nei lotynų, nei prancūzų ar ispanų kalboje jo nėra. Todėl šeruočių atradimas Prancūzijoje, kartu su daugybe jau minėtų lietuviškų vietovardžių, yra mūsų kalbos palikimo neatremiamas mokslinis įrodymas. Ar pakankamai ryškus? Paimkite Prancūzų pašto oficialių apgyventų vietų sąrašą. Tęgalima šimtais suskaičiuoti Cher, Chervette, Charolles, Charente ir t.t. šaknies vietovardžių. Lietuviškos galūnės prideda dar vieną įrodymą, jo šeroliai ar šerviečiai nieko bendro su germanais ar lotynais neturi.

Pagaliau tų mūsų paminklų fizinė padėtis derlingos ganyklų žemės plotuose, kur ir dabar tebesiverčiama tuo pačiu gyvulininkystės ūkiu, tebeganant tą pačią Voluinės sidabro šeruočių bandą, neabejotinai patvirtina tą lietuvišką šervietes prasmę. Ogi ir mūsų krašte tų vietovardžių nestinga: Širvintai, Šernai, Širmeža, Širutėnai, Šaravai, Šarnelė, Šervy-

(Nukelta į 6 psl.)

DANGUOLĖ SADŪNAITĖ

TU ESI MANO ŽEMĖ

*Tu esi mano žemė.
Į siaurą tavo stuomenį
remiasi sunkios mano pėdos.
Kiekvieną rytą
diena nusilenkia man tavo veidu —
ir kas naktį mano plaukai,
tos liaunos lietaus atžalos,
išsilieja tavo sapnuose —*

*Tavyje atradau
visą vasaros perteklių.
O vienkartinę dovana!
lapų šviesulius ir gėles —*

*Ir tiktai dabar, pirmą kartą,
rudeniui atėjus —
kai maniau, jog su saule esu tavęs
nebetekusi —
į kietą, suakmenėjusį medžių liūną
bežiūrėdama,*

*supratau —
kaip giliai,
kaip neatšaukiamai toli
esi iššaknijęs mano kraujo gyslose.*

apie ką kitą. Protinis pajėgumas ne pas visus žmones vienodai greitai mažėja. Protiniai dirbantieji išlaiko protinį pajėgumą ilgiau. Pavyzdžiui Goethe parašė Faustą būdamas 80 metų amžiaus; Winston Churchillio karjera prasidėjo tik po 65 metų. Daugelis žymių literatų, mokslininkų bei politikų buvo produktingai sulaukę 80 metų.

1960 metais, Amerikos Gydytojų Sąjunga su

žmonės vyresni negu 65 metai yra daugiau pastovūs negu 25 metų jaunuoliai tiek darbe tiek savo filosofinėse idėjose. Tiesa, senesnio amžiaus žmonės yra užkietėję savo galvosenoje ir todėl sunkiai priima naujas idėjas. Tuo tarpu jaunuoliai žiūri į gyvenimą kaip į eksperimentinę kūrybą. Jaunimo ir senimo skirtingas požiūris ypač yra ryškios šių dienų švietimo, religijos, politikos bei eko-

Sidabro šeruolių banda...

(Atkelta iš 5 psl.)

das, Serėja, Sereikiai, Seredžius, Sartininkai, Zehrava, Cerijn (Latvi-joj) Surviliskis, Žermūnai ir t.t. Kai kuriuose tų pavyzdžių galima pastebėti antrinės prasmės iškraipymą. Ypač suslavintose srityse, kaip Černigovas, Čarna Rus, Červona Rus, Novgorod Seversk ir pan., matome nebesu- prantamųjų veiksmą- žodžio "šerti" gyvento- jų taip vadinamos liaudies etimologijos paderinius, pritaikant pirmą pakliuvusį to pat saskam- bio žodį iš jų kalbos. Istori- ja betgi byloja sidabro šeruolių bandos Vo- luinėje didelį išgarsėjimą mūsų senovėje; ji- nai valgio smaližių buvo laikoma, ir visai pagrįs- tai, geriausia mėsine ra- guočių veisle, ir nieko bendro neturi su šėmo- plauko pietų Ukrainos bei Balkanų bandomis, kurių mėsa prilįgsta be- veik medžio skoniui ir kietumui, nes vartojama kaip darbinė, jungo trau- kos jėga.

Kad Vyčiai Gudai savo bandai skyrė didelės reikšmės, matome iš fak- to, jog jų sostinės Tulu- zos patronas yra šventas- sis Sernin, (Šernėnas). Pagal padavinį pagonys norėję jį buliumi nužu- dyti, bet Dievo apvaizda, jo vietoje pats bulius bu- vo nužudytas miesto aikš- tėje. Tai Mitros apeigų ir bulių kovų tradicijos legenda. Mitros kultas iš Persijos, Mažosios Azi- jos paplito ir Romos im- perijoje. Tai buvo valdan- čiojo sluoksnio kultas. Slapti iššventinimai, 7 laipsnių hierarchija, bu- liaus nužudymas kardu prie upės ar šaltinio, die- vo plieno karų karūna, vaizduojanti saulės, švie- sos spindulius, vistai Gu- dų karo bei raguočių die- vo Mitros-Varūnos pa- likimas. Didžiausia ne- apykanta, kai kieno rodo- ma bulių kovoms, suriš- ta su katalikų bažnyčios pastangomis išnaikinti tą paskutinę "pagoniškum- o" liekaną ispanų tra- dicijos kraštuose.

Jau minėjome, jog Sar- matijoje kelis amžius prieš Kristų viešpatavo Saulės Valdovų dinasti- jos su kardų-spindulių karūna. Prie jų dar gri- šime, čia tik reikia pridė- ti, jog šalia sidabro šeruolių aukščiausiai iš- vystytos naminės ra- guočių veislės, Vyčiai Gudai atsigabeno ir jų aršiausią priešingybę: visai laukinių taurų rū- šį, skirtą bulių kovai ir todėl atrenkamą dėl jos nepaprasto pikto bei jėgos. Tą laukinę Euro- pos pirmutinių raguo- čių veislę tebegano ir šiandien ganaderai. Tai išlikęs lietuviškas to už- siėmimo pavadinimas. Bulių gi kovos termino- logijoje užsilaike ir pa- grindinio kovos mosto vardas: veronica-varo- ningė, veravant bulio ragus saugiai (jei pavyks ta) šalia savo kūno be- rankovio veltimilo ap- siausto pagalba. Tuos veltmilus matėme Olbi- jos freskoje.

Kartu su Šerti raktine šaknim reikia paminėti

ir Matos raktinę šaknį. Prancūzų "Dictionnaire des Postes" paduoda jų apie 420, kaip tik tose pa- čiose kaip ir šervietės srityse, - Vyčių Gudų ganyklose. Tai buvo, pa- gal Funk-Brentano (La Chevalerie) bokšto pa- vidalo medžio pastatai, ant kalvos, apvesti nu- smailintų rąstų apsau- gine tvora. Jie buvo gana- derių-ganytojų stebėjimo ir apsigynimo pos- tais, kaip nusako Motte, La motte ir t.t. žodžiai. Anksčiau jau nurodėme jog Vanduoliai tą žodį vartojo lygiai panašiam tikslui, - stebėjimo stie- be įkopusiam Matelo- čiu, Mateliui, Matui api- budinti ir tas žodis per-ėjo jūreivio sąvokon.

Ispanų avių ganytojai įsitaisę pigesnėnei Matų bokštai stebėjimo prie- monę, aukštus kujokus, kurie vadinami zanca, - žanga. Prieš persiūrint tame krašte likusius mūsų paminklus, pri- durkime jog Prancūzijoje Akvitanijos provincija iš- laikė savistovumą net kelis šimtmečius po pas- kutinių Baltų dinastijos valdovų brolių Valdo ir Gaiverio nužudymo pa- pirktais dvariškiais Frankų kronika 760 me- tais pažymi: "Maž daug- tuo laiku įvyko Akvita- nijoje tai, kas sakoma, buvę padaryta Gaive- riui". Net pats scriba gėdinosi tiesiai aprašy- ti tą klastą. Bet ilgai dar Vyčių Gudų žemėje ran- dame valdovus lietuviš- kais vardais: Paupinis, Vadas (Eudes) Varnuo- lis ir t.t., o 1718 metų Aulnis krašto kunigaikš- čių pavadinimuose ap- tinkame Aleric, Augier, Balley, Bellin, Doyneys, Dudon, Jagawlt I, Jaga- wlt II, Rataud, Sarreau, Gout, Kiotard. Tai ma- žai tepasikeitę Galari- kis, Augis, Balys, Ba- linis, Dainys, Didonis, Jogailos (du), Raitonis, Šeronis, Gudas, Liau- derys.

(Bus daugiau)

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
MACHINERY
REPAIRMEN

Must have complete ex-
perience in welding &
burning.

Steady, overtime & all
fringe benefits. Good
working conditions.

Apply at
PREMIER STEEL CO.
6837 Wyoming
Dearborn, Mich.

(84-93)

CHEMICAL RUBBER PRODUCTS —
Beacon, New York, a division of the
Richardson Company, has an im-
mediate opening for a Production
Supervisor with substantial experi-
ence in rubber milling, calendaring,
and compounding. Must be able to
work second shift. Excellent benefits.
Please send resumes with current
earning level to J. E. Laitta, Person-
nel Manager, Chemical Rubber Pro-
ducts, 579 South Avenue, Beacon,
New York, or telephone 914-831-2800.
(An Equal Opportunity Employer)

(89-93)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Worcesterio skautai, laimėję pereinamąją rajono taurę 13-je Atlanto rajono skautų sporto šventėje Worcesteryje, Mass.

ATLANTO RAJONO SKAUTŲ SPORTO ŠVENTĖ

Maironio Parke prie Worcesterio, birželio 22-23 d.d. įvykusioje rajo- no skautų-čių sporto šventėje dalyvavo skau- tai ir vilkiukai iš Bosto- no, Brocktono, Kenne- bunkport, Providence, Hartfordo, New Yorko ir Worcesterio ir sesių komandos iš Bostono, Elizabetho, Hartfordo ir Worcesterio. Šventė su- traukė beveik 150 sport- tininkų, o taip pat labai daug svečių, kurie pra- leido savaitgalį kartu su skautišku jaunimu.

Sporto šventės pra- džioje, pakėlus vėlia- vas ir sugiedojus him- nus, visus suvažiuo- sius sveikinimo šventės rengėjai, Worcesterio "Nevėžio" tunto tuntininkas v.s. P. Molis, Skau- tų Tėvų Komiteto pirm. J. Palubeckas, Maironio Parko vicepirm. J. Pipi- ras, Rajono Vadeivės at- stovė ps. G. Aleksandra- vičienė ir Rajono Vadei- vos igaliotinis s. J. Raš- kys, kuris baigdamas sa- vo sveikinimus oficialiai atidarė 13-ją skautų-čių sporto švenę.

Berniukų varžybose daugiausia taškų surin- ko Worcesterio skautų vienetas 63 1/2 ir jam atiteko rajono pereinamoji taurė iki sekančios sporto šventės. Antrą vietą laimėjo Hartfor- do vienetas surinkęs 57 1/2 taškų, trečią vie- tą Bostono vienetas su- rinkęs 26 1/2 t., ketvir- tą vietą Kennebunkport vienetas surinkęs 15 t., penktą vietą New Yorko vienetas surinkęs 14 1/2 t., šestą vietą Brockto- no vienetas surinkęs 9 t. ir septintą vietą Pro-

vidence surinkęs 8 t. Mergaičių varžybose daugiausia taškų surin- ko Hartfordo sesių komanda -- 51 t. ir jai te- ko rajono sesių perei- namoji taurė iki sekan- čios sporto šventės. Ant- rą vietą laimėjo Worces- terio sesių vienetas su- rinkęs 22 t., trečią vie- tą Bostono vienetas su- rinkęs 10 t. ir ketvirtą vietą Elizabetho viene- tas surinkęs 7 t.

Pirmas vietas laimė- jusiems buvo įteiktos tau- rės su specialiu skautų sporto šventės pažymė- jimu. Antras ir tolimes- nes vietas laimėjo gavo specialius sporto šven- tės pažymėjimus. Tau- res ir pažymėjimus lai- mėtojams įteikė v.s. P. Molis, ps. A. Glodas ir ps. R. Jakubauskas. Ra- jono pereinamąją taurę sesių komandai įteikė Ra- jono vadeivė s. L. Milu- kienė, o brolių komandai Rajono Vadeivos italioti- nis s. J. Raškys.

Sporto šventei pado- vanotos taurės atiteko sekančiai: Vyr. Skauti- ninko V. Vijeikio -- Wor- cesterio senjorų krepšinio komandai, Atlanto Ra- jono Vado A. Bobelio -- Bostono stalo teniso ko- mandai, Maironio Parko -- Worcesterio jaunučių krepšinio komandai, Lie- tuvių Piliečių Klubu Wor- cesterio jaunių krepšinio komandai, C. Tag- man Kennebunkport sen- jorų tinklinio komandai, J. Matulevičiaus -- Hart- fordio jaunių tinklinio ko- mandai ir V. Mačio ge- riausiam žaidėjui A. Sai- mininkui iš Hartfordo. "Nevėžio" tunto -- Wor- cesterio sesių tinklinio

komandai už geriausią pažangą žaidime.

Skautų sporto šventės rengėjai "Nevėžio" tun- to vadovai; v.s. P. Mo- lis, ps. A. Glodas, ps. R. Jakubauskas, ps. A. Prancėvičius, v. sl. R. Marcinkevičius, v. sl. E. Markevičius, v.s. D. Glodas, v. sl. V. Bazi- liauskas, sl. A. Gedmin- tas, sl. Z. Šermukšnis, ps. V. Gedmintas pade- dant skautų tėveliams ir "Neringos" tunto vado- vėms ps. D. Marcinke- vičiūtei, ps. D. Dauman- tienei, ps. I. Markeviči- nei, sl. N. Vidūnaitei, ps. V. Matulevičiūtei, v. sl. A. Palubeckaitei, sl. V. Pajedaitei ir kitoms ne- šė visą šventės parengi- mo našą. Taip pat daug talkininkavo s. L. Milu- kienė, s. J. Starėnas, ps. B. Aleksandravičienė, ps. B. Zdanienė, J. Dap- kus, S. Vaškelis, s. C. Kiliulis, s. A. Saulai- tis, S. J. R. Lora ir kt.

Šeštadienio vakare Worcesterio brolių ir se- sių bendromis jėgomis buvo pravesta Joninių laužas su programa. Čia pirmą kartą pasirodė vyr. skaučių ir skautų vyčių šešetukas "Aidai" kurie savo skautiškomis ir kitomis dainomis ža- vėjo klausytojus. Tauti- nių šokių grupė vad. sl. Z. Šermukšnio gražiai pašoko keletą tautinių šo- kių, kuriems akordeonu pritarė psl. E. Meilus.

Sekmadienį šventė bu- vo užbaigta dovanų įtei- kimu. Ta pačia proga i skautus-es sportinin- kus ir svečius keletą žo- džių tarė Maironio Par- ko vicepirm. J. Pipiras, Skautų Tėvų Kom. pirm.

J. Palubeckas, Rajono Vadeivė s. L. Miliukie- nė, Rajono Vadeivos [gal. s. J. Raškys. Po sveiki- nimų ir linkėjimų sporto šventę uždarė "Nevėžio" tunto tuntininkas v.s. P. Molis padėkodamas vi- siems už nuoširdžią pa- ramą ir atsisveikindamas iki sekančios skau- tų sporto šventės Mai- ronio Parke.

Sporto šventė praėjo labai gražiai ir šiomet sutraukė dar didesni skautų ir skaučių būrį. Ji kasmet plečiasi ir i šventę suvažiuoja vis daugiau sportininkų ne tiktai brolių, bet ir se- sių. Ši graži tradicija tapusi švente yra nuopel- nas vadovų įdedamo dar- bo į ją ir gražaus mūsų skautiško bendradarbia- vimo vaisius. (s)

ELIZABETH

• Lietuvių Laisvės Sve- tainei, Elizabeth, N. J. ieš- komas vedėjo padėjėjas — Assistant Manager. Švarus ir lengvas darbas. Pagei- daujamas lietuvis, reko- mendacijos būtinos.

Dėl smulkesnių informa- cijų kreiptis šiuo adresu: Secretary, Lithuanian Li- berty Hall, Inc. 269 Second St., Elizabeth, N. J.

MALE

AUTOMATIC ASSEMBLY
MACHINE BUILDER
REQUIRES
ENGINEERS
DESIGNERS
DETAILERS
CHECKER

For automatic Part Placement
and Handling. Opportunity to
join large established company.
Minimum of 3 years experience
required in machine design and
detailing.

Steady work for qualified men.
Liberal benefits.

PHONE 313 -- 261-7400
36580 COMMERCE ST.
LIVONIA, MICH.

DIE CAST OPERATORS

EXPERIENCED. OPENINGS ON ALL
SHIFTS. HIGH HOURLY RATE.
STEADY EMPLOYMENT.
WARREN DIE CASTING CORP
14401 FRAZHO
WARREN, MICH.

MALE & FEMALE

CHILD CARE. Workers needed in a
residential institution for children
and adolescents with emotional
problems. Professional supervision
provided. Couples without depend-
ents preferred. Single men and
women also considered. Further
information obtained by contact-
ing Mason Scholl, Taylor Children's
Home, P. O. Box 1164, Racine,
Wisconsin 53405.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

NAUJA KNYGA MŪSŲ MAZIESIEMS

Tik ką išėjo iš spaudos Pr. Imsrio nauja eilėraščių knyga mūsų mažiesiems — "TEVIŠKĖLĖS AS REGIU".

Knyga tinka ne tik pasi- skaitymui, bet, svarbiausia, ją lengvai išmokinama de- klamuoti nekomplikuotais žodžiais parašytus patrioti- nius ir vaikams pritaikytus eilėraščius.

Knyga iliustruota, 40 psl. Kaina 1 dol. Išleista auto- riaus 1968 m. Sukrauta Vil- ties leidykloje — 6907 Su- perior Ave., Cleveland, Ohio

Worcesterio skautų-čių "Aidai" Atlanto rajono skautų sporto šventės lauže. Nuotraukoje iš kairės: E. Markevičius, V. Pajedaite, D. Marcinkevičiūtė, D. Domantienė, I. Markevičienė ir R. Marcinkevičius.

PASKAITA APIE VYDŪNĄ

Šį ketvirtadienį, rugsėjo 5 d., 7:30 v. v., Čiurlionio Ansamblio namuose, atvykęs iš Australijos A. Krausas skaitys paskaitą apie Vydūną.

LB I apyl. valdyba kviečia Clevelando lietuvius į paskaitą atsilankyti.

• **Rūta Gaidžiūnaitė**, Anastazijos ir Balio Gaidžiūno, buv. Dirvos redaktoriaus, duktė, praėjusią šeštadienį, rugpiūčio 31 d. Clevelande susituokė su George Gembir. Rūta, studijuodama universitete, gyvai reiškėse jaunimo organizacijoje, ypač žaibo sporto klube, kaip stalo tenisininkė ir tinklininkė.

• **Birutė Augustinavičiūtė**, arch. Juozo ir prof. Al-donos Augustinavičiū duk-tė, rugpiūčio 24 d. Cleve-lande susituokė su John Flynn. Birutė priklausė neo-lituanams ir yra gavusi Master of Arts diplomą Case Western Reserve Uni-versitete.

• **Izabelė ir Antanas Jo-naičiai**, plačiai pažįstami vi-suomenininkai ir skautų veikėjai, praėjusį šeštadienį, rugpiūčio 31 d., gausia-me giminių ir artimųjų bū-ryje atšventė savo vedybų 40 metų sukaktį. Daug daug metų sukaktuvinin-kams.

• **Šv. Kazimiero lituanis-tinė mokykla** pradeda darbą šį šeštadienį, rugsėjo 7 d., 9 val. 30 min. Naujosios pa-rapijos mokyklos patalpose. Šiais mokslo metais mūsų mokykloje bus 10 skyrių, todėl tėveliai prašomi at-siusti laiku savo vaikus į lietuvišką mokyklą.

Tėvų susirinkimas šau-kiamas rugsėjo mėn. 15 d. 11 val. N. parapijos patal-pose. Bus renkamas naujas tėvų komitetas. Bent vie-nas iš tėvų prašomas bei ra-ginamas būtinai dalyvauti.

• **LVS Ramovės Clevelan-do skyriaus** valdyba prane-ša, kad rugsėjo 15 d., 12 val. (sekmadienį), Lietuvių salėje įvyks ypatingas in-formacinis skyriaus narių susirinkimas.

Dienotvarkėje: Skyriaus garbės nario išrinkimas ir atstovų į suvažiavimą rin-kimas.

• **Živilė Regina Rama-nauskaitė** ateinanti šešta-dienį, rugsėjo 7 d., Cleve-lando lietuvių naujosios pa-rapijos bažnyčioje susi-tuoks su Kenneth L. Tuskes. Živilė yra Reginos ir dr. Vlodo Ramanausko, buv. Vilties Draugijos pirminin-ko, duktė. Į sutuoktuves at-vyksta nemaža svečių iš Chicagos, Bostono, Toronto, Los Angeles ir kt.

• **Prieš atnaujindami sa-vo namų ar automobilių draudimus**, palyginkite sa-vo mokesčių paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

Respublikonų piknikas!

Prisidėkit prie 1968 res-publikonų laimėjimo metų!

Kandidatai į prezidentus ir viceprezidentus Richard Nixon ir Spiro Agnew kvie-čia jus į respublikonų pik-niką, rugsėjo 8 į Euclid Beach parką.

Ten bus spalvingas vo-kiečių, lenkų, lietuvių, grai-kų, ukrainiečių ir kitų tau-tybių grupių pasirodymas... Pagal tautinius receptus pagamintų kepsnių parda-vimas. Visi pasivažinėjimai nemokamai. Daug dovanų skiriama laimėjimams. Po-pietė bus perpildyta malo-numais, tad ateikit į res-publikonų pikniką, sekma-dienį, rugsėjo 8 d. Vartai bus atidaryti 1 val. p. p. Programa prasidės 3 v. p. p.

Stengiamasi, kad kandi-datas į viceprezidentus gu-bernatorius Spiro Agnew kalbėtų į jus... respubli-konų piknike, Euclid Beach parke, sekmadienį, rugsėjo 8 d. Įėjimas be biliety. Jo-kių suvaržymų. Mes tikime jus pamatyti ten! (91-93)

• **Pabaltiečių** prieauglio klasių lengvosios atletikos pirmenybės įvyks šeštadie-nį, rugsėjo 7 d., Clevelande. Žaidynes rengia ŠALFAS S-gos Centro Valdyba, tal-kininka u j a n t Clevelando LSK žaibui.

Varžybos vyks Forest Park Junior High School stadione, 27000 Elinore Av., Euclid, Ohio.

Varžybių pradžia 1:30 val. po pietų.

Žaidynės bus vykdomos 4-se grupėse berniukams ir mergaitėms, žemiau 16 me-tų amžiaus.

Šios jubiliejinės žaidynės yra skiriamos paminėti 50 metų sukaktį nuo Pabaltijo v a l s t y b i ų Nepriklausomy-bių atstatymo.

Clevelando lietuvių vi-suomenė kviečiama suteik-ti šioms varžyboms pridera-mą dėmesį ir atsilankyti.

Jūsų šoferis laukia!

CTS PILGRIMAGE TOUR

TO FRANK, OHIO
SUNDAY, SEPT. 15

Junkitės į piligrimų eiles vykstant aplankyti Gailles-tingosios Motinos šventovę spalvingame Frank, Ohio. Tai būtų atsimintina kelio-nė visai šeimai.

Autobusai išvyksta iš Pub-lic Square tarp 8:30 ir 9 v. ryto. Paskutinis autobusas iš Frank išvyksta 4:30 p. p.

Suaugusiems bilietai \$4.50. Vaikams ligi 12 m. a. \$2.50. Užsakykite bilietus siun-čiant čekį CTS Fun Tours, 1404 East 9th St., Cleve-land, Ohio 44114. Arba isi-gykite CTS Inormation Booth, Public Square.

WELCOME ABOARD!

SURASKIT DIRVAI
BENT VIENĄ
NAUJĄ
PRENUMERATORIŲ

• **Apdraudos** reikalais ge-riausius patarnavimus gau-site kreipdamiesi į Z. Obe-lenį tel. 531-2211.

REIKALINGA

patikima, energinga mote-ris pardavėja.

Kreiptis

US MERCHANDISE CO.
3060 Superior Ave.
(90-91)

FACTORY WORK MALE

Steady employment in ceramic plant away from crowded area. Day & night shift. Early advancement. Will train. Come to

WALKER CHINA CO.

Solon Rd., Bedford Hts.

Near I 271

An Equal Opportunity Employer

(90-96)

(2) SPRING MEN

Must have at least 6 months ex-perience, also capable of removing and replacing truck and trailer springs.

AIR BRAKE MEN

Must have at least 1 year experi-ence. Apply in person or call

477-7291 (Canton).

SPRING SERVICE COMPANY

4016 South Way St.

Canton, Ohio

(90-92)

NAUJI LAUREATAI LIETUVOJE

Trisdešimts keturi asmenys Lietuvoje, rug-piūčio pradžioje, buvo apdovanoti 1968 metų res-publikinėmis premijo-mis už atliktus darbus bei sukurtus kūrinius mokslo-technikos ir li-teratūros - dailės sri-tyse.

Premijuotieji darbai daugiausia tokio pobū-džio, kad būdami gerai atlikti, galėtų būti ly-giai teigiamai įvertinti vienokios ar kitokios po-litinės ideologijos aki-mis žiūrint. Tačiau pre-mijų komiteto pirminin-kas Lionginas Šepetys (LTSR kultūros minist-ras) visus tuos darbus uoliai sieja su komunis-tų partijos politika. Esą, tie darbai "rodo tolesnį lietuvių kultūros klestė-jimą ir turtėjimą" ir "Komunistų partijos po-litika literatūros ir me-no srityje užtikrina ger-ą, sveiką, tikrai kūry-bišką atmosferą, palaiko tokį klimatą, kuris lei-džia gerai pasireikšti kū-rybinių darbuotojų indi-vidualybėms, polin-kiams, žadina savitus meninius ieškojimus, skatina dirbti ir suteikia moralinių jėgų darbui".

Vos trims dienoms praėjus nuo tokio kom-partijos politikos apibū-dinimo, ta partija -- jos centro komitetas Mask-voje -- paskelbė auten-tiškesnį už L. Šepčio priminimą, kaip ji su-pranta savo ir visų sa-vo pavaldinių -- taigi ir mokslininkų bei meni-ninkų -- uždavinius. In-dividualybei, polinkiams savitumui tie reikalavi-mai mažai tepaliekia vie-tos, ištikrųjų apie tokius dalykus nė neužsimena. Ką Rusijos komunistų partijos vadai pabrėžia, yra štai kas:

"Politinį darbą vai-ruoti taip, kad tarybiniai žmonės būtų auklėjami ištikimybės Leninoprie-sakams dvasia, kad jiems būtų skiepijamas komunistinis ištikini-mas, nesitaikstymas su kapitalizmu, buržuazi-ne ideologija..."

Šie priminimai pa-skelbti nutarime, ra-ginančiame rengtis pa-minėti Lenino šimtąjį gimtadienį, kurs bus 1970 metų balandžio mė-nesį. Tam tikslui ir ku-ltūros ministerija, tarp ko kita, įpareigojama:

"numatyti geriausių dramos ir muzikos spek-taklių konkursus-apžiū-ras, temines koncertų programas, iškilmingas šventes su Lenino šū-kiu 'Menas -- liaudžiai' Maskvoje, Leningrade ir sąjunginių respublikų sostinėse, meno festi-valius atskiruose mies-tuose, susijusiuose su V. Lenino gyvenimu ir veikla, dailės parodų or-ganizavimą..."

Apie individualių po-linkių "laisvę" komparti-jos nusiteikimas ryš-čiausiai išsakytas ypač šiose atsišaukimo pa-straipose:

"Šių laikų pasaulyje vyksta nepaprastai aš-tri dviejų ideologijų -- socialistinės ir buržu-azinės -- kova, atspin-dinti proletariato ir bur-žuazijos, socializmo ir kapitalizmo klasinių po-zicijų nesutaikomumą. V. Leninas yra pabrėžęs

kad 'mūsų uždavinys -- nugalėti visą kapitalis-tų pasipriešinimą, netik karinį ir politinį, bet ir idėjinį, giliausią ir stip-riausią pasipriešinimą'. Imperialistinė buržuazi-ja remiasi svarbiausia nacionalistiniais, revizi-onistiniais ir kairuoliš-kais elementais, mėgina atbukinti klasinę sąmo-nę, susilpninti idėjinę-politinę socialistinių ša-lių vienybę, išskirti dar-bo žmones".

"Nėra ir negali būti ne-utralizmo, kokių nors kompromisų kovoje su buržuazine ideologija: klasiniai principai nesu-taikomi, jie nugalikovo-je. Demaskuoti buržuazi-nę ideologiją -- mark-sistų-leniniečių revoli-ucinę pareigą..."

Šiomet Lietuvoje pre-mijuotieji mokslo darbai ir meno kūriniai vargu ar turi tiesioginio ryšio su tokiais partijos reika-lavimais. "Socialistinės - buržuazinės ideologi-nės kovos" požiūriu tie darbai ir kūriniai neut-ralūs. Pavyzdžiui, tam

tikrus rašmenis "pa-skaityti mokanti" maši-na, dirbtinio šilko (tria-cetato) savybių tyrimai, sieros ar mangano elekt-rocheminis panaudoji-mas, kvantinės atomo te-orijos, tyrimai kardiolo-gijos srityje ar kurortų perspektyvinis planavi-mas. Toki darbai bei kū-riniai, kaip Zinkevičiaus monografija apie lietu-vių tarmes, J. Deguty-tės poezija, J. Gaudri-mo lietuvių muzikinės kultūros istorija, R. Gi-bavičiaus grafikos kūri-nių dalis -- matyti ir lie-tuvių išievių (vadinamų "buržuazinių nacionalis-tų" sluoksniuose, ir dau-geliu atvejų lygiai palan-kiai sutikti bei vertina-mi. Iš visų premijuotų kūrinių nebent tik vienas V. Gečo paveikslas "1919 metai Lietuvoje" maž-daug tiesiogiai atsiliepia į kompartijos skelbia-mus reikalavimus.

Iš to kyla klausimas, ar vertingi mokslo ir meno kūriniai Lietuvoje pasirodo tik komunistų partijos globos dėka, ar kaip tik nepaisant tos "globos". (ELTA)

KUR GEN. ANTANAS GUSTAITIS?

Vilniuje leidžiamas žurnalas "Švyturys" yra paskelbęs straipsnį apie katastrofą, kurioje 1933 metų liepos 17 dieną žu-vo Darius ir Girėnas, skrisdami Vokietijos oro erdvėje pakeliui iš Amerikos į Lietuvą. Straipsnyje reiškiamu dū-itarimai: kad transatlan-tinių lakūnų lėktuvas Li-tuanika kritęs vokiečių pašautas ir kad Lietuvos vyriausybė šį faktą są-moningai nuslėpusi.

"Švyturio" su-sidomėjimas tragišku Dariaus ir Girėno likimu yra labai pavėluotas. Jei sovietams tikrai rūpėtų išaiškinti tų dviejų he-roiškių lietuvių žuvimo priežastis, jie turėjo 1939-40 metais gerą pro-gą patyrinėti tai pas sa-vo sąjungininką Hitlerį. Tačiau jie to nepadarė. O ir sovietų okupuoto-sios Lietuvos spauda tuo metu stropiai saugojosi nacių įtarinėti.

Vyriausia gi "Švytu-rio" straipsnio tema yra iš pirmo išlaužtas įtari-mas, esą Lietuvos vy-riausybė, neusileisdama Vokietijos spaudimui, nu-slėpusi Lituanikos apšau-dymą. Šią insinuaciją at-remia visuotiniai žinomi faktai. Katastrofos prie-žastims ir aplinkybėms ištirti vyriausybė buvo paskyrusi autoritetinę specialistų komisiją, ku-ri buvo laisva tiek savo darbe, tiek išvadų formu-lavime. Komisija, ištyru-si Dariaus ir Girėno kū-nus ir lėktuvo liekanas, nerado juose kulkų ar šiaip pašovimo žymių.

Visos tyrimo išvados bu-vo viešai paskelbtos. To-kiu būdu Lietuvos vy-riausybė ir komisija atli-ko visa, kas buvo galima ir reikalinga išaiškinti Lituanikos kritimui. Dėl ko ši nelaimė įvyko, pasi-rodė techniškai neįma-noma nustatyti. Bet ir da-bar, praėjus 35 metams, įvedus radarą, skridimo kontrolės punktus ir apa-ratus, daugelio lėktuvų katastrofų priežastys lie-ka nežinomos, yra neiš-

sprendžiama paslaptis, kaip ir Dariaus ir Girė-no žuvinimas.

Okupuotosios Lietu-vos komunistai, užuot įta-rinėję Lietuvos vyriausy-bės laikyseną 1933 me-tais, privalėtų panaudoti savo uolumą atskleisti kitai vis dar aktualiai paslapčiai -- liečian-čiai buvusio Lietuvos ka-ro aviacijos viršininko, generolo Antano Gustai-cio likimą.

Gen. Gustaitis, vienas mūsų žymiausių lakūnų bei karininkų ir šiaip ga-biausių žmonių, buvo so-vietų suimtas Lietuvoje pirmosios okupacijos metu ir išvežtas į So-vietų Sąjungą. Nuo to lai-ko jis yra dingęs be ži-nios. Pakartotini Raudonojo Kryžiaus ir kitų tarptautinių organizaci-jų užklausimai apie į so-vietų paliekami be at-sakymo. Taip nežmoniš-kai nesielgė nė hitleriš-ki gestapininkai, kurie bent suteikdavo žinių apie savo kalinius.

Taigi, kas atsitiko su gen. Gustaičiu? Jeigu -- nuostabi būdu -- tai yra paslaptis net ir Lietuvos komunistams, ar jie im-sis priemonių jai ištirti ir paskelbs tyrimo rezul-tatus? O jei jiems tai ne paslaptis, ar jie suteiks pagaliau žinių apie šį so-vietų kalinį? Tai yra daug paprastesnis reika-las negu spėliojimai dėl Dariaus ir Girėno katas-trofos, nesukelias jokių techniškių sunkumų ir, ži-noma, elementarinio žmoniškumo reikalas.

S.L.

LENKŲ KARO ATTACHE KAUNE PLK. LEON MIT-KIEWICZ KNYGA IŠ JO ĮSPŪDŽIŲ KAUNE 1938—1939 M. GAUNAMA DIRVOJE!!!

Tai įdomus to meto įvy-kių stebėtojo veikalas, ar-čiau privedęs prie lenkų-lie-tuvių pažiūrų į abiejų tautų santykius.

294 psl. knyga, kietais vir-šeliais, išleista Londone. Kaina 7.50 dol.

Užsakykite Dirvoje, 6907 Superior Ave., Cleveland,

Naturally SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
...
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PLEČIAMAS KNYGŲ LEIDIMAS

Perėjus prie Dirvos leidimo du kartu savaitėje, Vilties leidykla galės paskubinti ir išplėsti knygų leidimą, kadangi linotipas bus mažiau naudojamas laikraščiai rinkti.

• Jonas Čiuberkis prašo visus jam asmeniškai skirtus laiškus, spaudą ir knygas nukreipti jo asmeniškui adresu: 17422 East Park Dr., Cleveland, Ohio 44119 (tel. 481-8067).

STUDENTŲ PRIĖMIMO AKTAS

Pedagoginis Lituanistikos Institutas Chicagoje, jungdamasis į bendrąją Lietuvos Laisvės Kovos metų programą, naujuosius mokslo metus pradeda vie-

šiu naujųjų studentų priėmimo aktu, kuriuo siekiama pabrėžti Laisvės Kovos metų istorinę dvasią, o tuo pačiu ir mūsų priaugančiosios šviesuomenės ryžtas lituanistiniam mokslui bei ateities švietimo darbui. Be to, su minėtais tikslais šiuo metu sutampa ir Pedagoginio Lituanistikos Instituto darbo dešimtmetis.

Naujųjų studentų priėmimo aktas bus rugsėjo 14, šeštadienį, 6 val. vak., Jaunimo Centro didžiojoje salėje.

Akte kviečiama dalyvauti visi chigaiškiai Instituto studentai, lektoriai, Instituto rėmėjai ir lietuviškoji visuomenė. Gausus visuomenės dalyvavimas būtų akivaizdus įrodymas, kokios tautinės užuovėjos klimatas naujiesiems studentams teks ruošti mokytojo, laikraštininko bei kultūrininko

darbui. Šitokiam darbui šiais metais jau pasiryžo 47 studentai.

Po studentų priėmimo akto toje pat salėje bus šokiai, kuriems gros šokių muzikos orkestras, ir veiks kelios svetainės ligi 11 val. vak.

Studentų priėmimo vakarą globoja (pinigais ir darbu) LB Chicago Apygardos valdyba, kuriai šiuo metu pirmininkauja Andrius Juškevičius.

• "Mūsų Pastogė", Australijos Lietuvis Bendruomenės leidžiamas savaitraštis, liepos 8 d. išleido 1000-tąjį numerį. Laikraštį redaguoja Vincas Kazokas.

• Antanas Juodvalkis, Dirvos bendradarbis East Chicagoje, Ind. šiuo metu sveikatą tikrinasi ligoninėje. Linkime greičiau pasveikti.

• Dr. Edvardas ir Marija Jansonai, vilos Audronės savininkai, uždarę savo vasarvietę Cape Cod, grįžo į Bostoną. Marija Jansonienė šią vasarą susilaužė ranką ir dabar sveiksta namuose. Sakoma, kad ši vasara Cape Cod buvo nuostabiai graži ir vasarotojai turėjo puikias atostogas.

DETROIT

LITERATŪROS VAKARAS

Detroito Lietuvių namuose rugsėjo 28 d., 8 val. ruošiamas platesnio masto literatūros vakaras, kuriame dalyvaus rašytojai Pulgis Andrušis (iš Australijos), Antanas Gustaitis ir Stasys Santvaras. Vakarą ruošia Lietuvių Namų Draugija ir Dariaus-Girėno klubas. Po programos svečiai bus pavaišinti kava ir pyragaičiais, gi jaunimas turės progą pasišokti.

• PLB Seime iš Detroito dalyvavo šie atstovai: inž. Vytautas Kutkus, dr. Kęstutis Keblys, Vytautas Čižauskas, dr. Vytautas Majauskas, inž. Jurgis Mikaila, Vladas Pauža ir inž. Algis Zapareckas.

CHICAGO

* LIETUVIŲ AGRONOMŲ SĄJUNGOS Chicagoje gegužinė įvyks š. m. rugsėjo 8 d. Meilutės ir Kęstučio Biskų soduose -- 5705 S. Janes Ave., Downers Grove, Illinois.

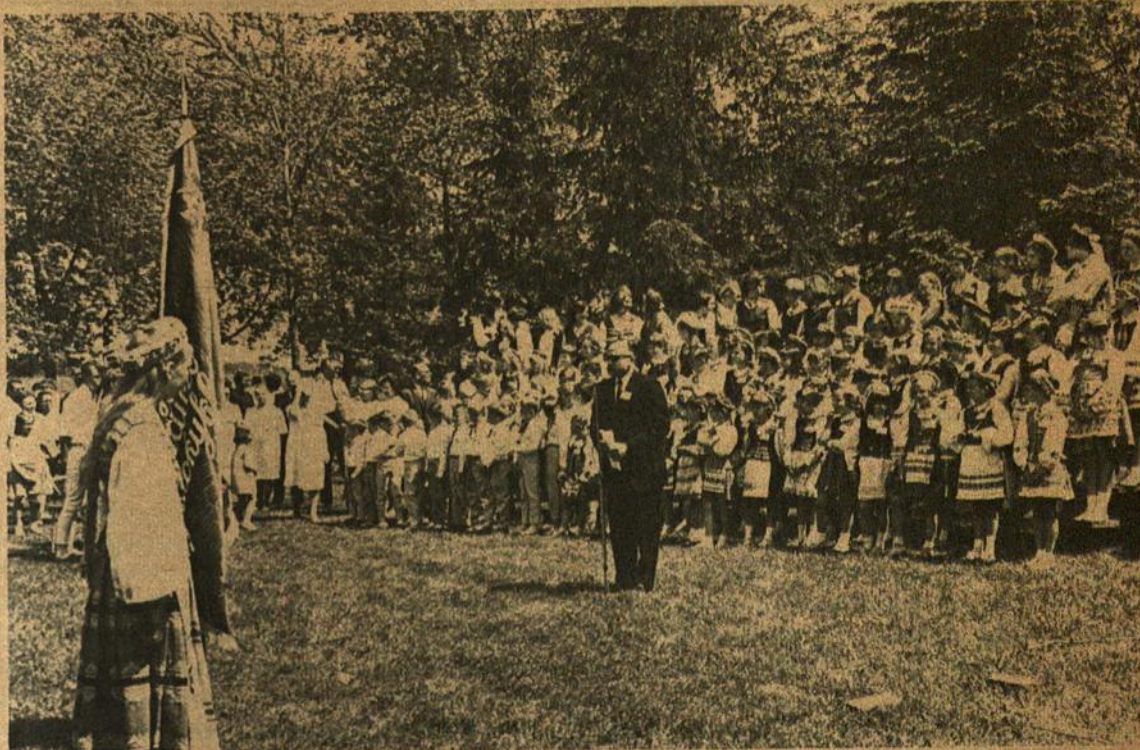
• Kristijono Donelaičio lituanistinės mokyklos dešimtuosius mokslo metus pradeda rugsėjo 7 d. Francis M. McKay valstybinės mokyklose patalpose, 6901 So. Fairfield Avenue nuo 9 val. iki 1 val. po pietų mokinių registracija.

1968-69 mokslo metais mokyklose veiks: vaikų darželis (parengiamasis skyrius), šeši žemesniosios mokyklos skyriai, ir V-j, VI-j, VII-pi ir VIII-j aukštesniosios mokyklos klasės.

I darželį (parengiamąjį skyrių) priimami vaikai pilnų penkerių metų ir tie, kurie penkius metus sulauks 1969 m. sausio mėn. 1 d.

I V-tąją aukštesniosios mokyklos klasę priimami mokiniai išėję LB nustatytą įstojamuosius egzaminus. Egzaminai bus rugsėjo 7 d. Francis M. McKay mokykloje 10 val. rytą. Mokiniai, kurie yra baigę K. Donelaičio žemesniąją mokyklą įstojamųjų egzaminų į V-tąją klasę laikyti nereikės.

Visi mokiniai gavusieji pataisais, turi registracijos dieną rugsėjo 7 atvykti į mokyklą ir nuo 10 val. ryto

Grupė Kristijono Donelaičio lituanistinių mokyklų mokinių septintoje sporto ir dainų šventėje Chicagoje. Prie mikrofono mokyklų vedėjas Julius Širka. Mokyklos mokslo metus pradeda rugsėjo 7 d. Francis McKay mokyklos patalpose 6901 S. Fairfield Ave., Chicagoje. Mokinių registracija vyks nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų.

laikyti pataisų egzaminus. Mokinių vasaros darbai bus patikrinti rugsėjo mėn. 14 d. pamokų metu.

Registracijos metu bus galima išgyti reikiamus vadovėlius, lietuvių, aplinkos ir Lietuvos pažinimo pratimus bei sąsiuvinus.

Tėvų Komiteto nutarimu visi tėvai prašomi registracijos dieną, įmokėti bent pusę mokslapinių nuo kiekvieno mokinio.

Reguliarios pamokos mokykloje prasidės rugsėjo mėn. 14 d., 9 val. ryto. Apie tikybos pamokas bus pranešta vėliau.

Dėl smulkesnių informacijų žemesniosios mokyklos reikalais kreiptis pas mkt. Ireną Bukaveckienę, telef. PR 8-3320, o aukštesniosios pas mkt. Olgą Paulikienę, telef. HE 4-2415.

Jauno pianisto Mindaugo Mačiulio rečitalis

Jau keli metai amerikiečių ir lietuvių spaudoj užtikiname jauno pianisto, vos 16 m., lietuvi Mindaugo Mačiulio vardą.

Gimęs Shenandoah, Penn. dainininkės Paulinos ir muziko Juliaus Mačiulių šeimoj. Šiuo metu su tėvais gyvena Chicagoje.

Mindaugas piano mokyti pas savo tėvelį pradėjo 3 m. amžiaus. Viskas, matyt, buvo tiek talentingas ir taip muzikiniai stiprus, kad turėdamas 5 1/2 metų, gavo stipendiją ir buvo priimtas į De Paul Universiteto Muzikos Mokyklą. Tai buvo jauniausias studentas šios mokyklos istorijoje. Nuo 6 metų pradėjo skambinti įvairiuose koncertuose, kuriuos ruošė De Paul U-to Muzikos Mokykla. 7 metų jau jis skambino mokyklos koncerte Mozarto "Sonata C major". Po to koncerto "The Hammond Times" (1959.v.20) rašė:

"Van Cliburn may have to move over and share national honors with 7 year old Mindaugas Mačiulis, when it comes to 'ticking the keys'."

1960 m., turėdamas 8 m. skambino Chicagoje Tėvų Jėzuitų dešimtmečio minėjime. Jau tada jis grojo Daquin, Hayden, Beethovenkūrinius.

1967 m. laimėjo pirmą premiją "Society of America Music" varžybose.

1968 m. Hull House, Wisc. Music and Art Camp, kaip pianistas skambino su simfoniniu orkestru ir už "Beethoven Piano Concert Nr. 1" laimėjo garbės pianisto vardą.

Mindaugas yra pianistas "Young Judaea Symphony Orchestra" ir 1968 m. už Beethoven Piano Concerto Nr. 3 laimėjo pirmą vietą šio orkestro koncerto proga.

Chicago "Board of Education" šiais metais jam paskyrė stipendiją studijuoti bet kokią muzikos šaką bet kokioje Chicago muzikos mokykloje.

Be pianino Mindaugas

groja vargonais, prancūzišku ragų ir trumpetu. Kalba puikiai lietuviškai, didžiuojasi savo lietuvišku vardu ir niekam neleidžia jo iškraipyti ar trumpinti.

Šį rudenį, rugsėjo 7 d. Chicagoje lietuviškai visuomenei jis duos piano rečitalį. Mes, žinoma, didžiuojamės Mindaugu, kad jis mūsų vardą, dar toks jaunas, kečia amerikiečių visuomenėje. Tas jo iškilimas tačiau mus ir įpareigoja jį globoti ir remti, kad jis jaustųsi saugių suprasas ir įvertintas. Tad praleiskime rugsėjo 7-tos, šeštadienio vakarą su Mindaugu Jaunimo Centre.

Stasė Petersonienė

Skaityk ir platink DIRVĄ

Tik per Angliją... Pigiau, greičiau, geriau, galima pasiųsti dovanų siuntinėlius savo artimiesiems Lietuvoje.

Artėjant vasarai, dabar, jau pats laikas pagaltoti kokį dovanų siuntinėlį sudaryti ir pasiųsti savo giminėms. Žemiau siūlome du specialiai paruoštus, praktiškus ir labai naudingus siuntinius.

VASARINIS 1968. 1.

Gėlėto, nepermatomo, storo nailono medžiaga dėl 4 suknelių, 3 1/2 jardo vilnonės angliškos labai geros vyriškai eilutei medžiagos, 3 1/2 jardo, vilnonės angliškos moteriškai eilutei medžiagos, 1 terelyno bliuskutė, 1 vyriški nailoniniai marškiniai, 2 p. vyriškų arba moteriškų geriausios rūšies nailoninių kojinių.

\$75.00.

VASARINIS 1968. 2.

Pavasariniam arba vasariniam paltui vilnonė medžiaga, 3 1/2 jardo vilnonės angliškos puikios eilutei medžiagos, stora nepermatomo nailono medžiaga dėl dviejų suknelių, 1 šilkinė skarelė, 1 vyriški nailoniniai labai geros rūšies nailoniniai marškiniai, 1 sv. šokoladinių saldinių, vyriškas arba moteriškas nailoninis lietpaltis.

\$75.00.

Taip pat, į betkurį siuntinį galima pridėti žemiau išvardintus dalykus, kurie yra visada naudingi ir laukiami Lietuvoje. Vilnonė skarelė \$4.00, nailoninis itališkas lietpaltis \$10.00, vyriški arba moteriški megstukai \$12.00, nailoniniai marškiniai vyriški \$7.00, vyriškos arba moteriškos nailoninės arba vilnonės kojinės \$2.00.

BALTIC STORES LTD., (Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. SHO 8734.

Su malonumu priimame užsakymus, kuriuos pats siuntėjas pasirenka iš kainoraščio arba užsako kas jam patinka. Taip pat, persiunčiame ir jūsų pačių supirktus siuntinius.

Mūsų sąskaitos duoda teisę į Income Tax sumažinimą, jei siuntiniai yra siunčiami šeimai.

Tautinės minties

A. A.

STASIUI ŠIAUČIŪNUI

mirus, broliui, giminėms didžio skausmo valandoje reiškiamė gilią užuojautą

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
Chicago skyrius ir valdyba

Tautinių dirvonų purentojui

STASIUI ŠIAUČIŪNUI

mirus, Jo brolių JONĄ su šeima nuoširdžiai užjaučiu

Alfonsas Burneika

A. A.

STASIUI ŠIAUČIŪNUI

mirus, jo broliui JONUI ŠIAUČIŪNUI ir šeimai reiškiamė nuoširdžią užuojautą

Vytautas ir Julija Stuogiai
Antanas ir Teresė Vedegiai
Ignas ir Anelė Mulioliai
Stasys Pabrinkis

STASIUI ŠIAUČIŪNUI

mirus, jo brolių JONĄ ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame

Aldona ir Antanas
Kavaliūnai

A. A.

STASIUI ŠIAUČIŪNUI

mirus, jo brolių JONĄ, brolienę, ADUTĘ ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiu

Bronė Pračkienė

ONAI PAUKŠTYTEL-PETKEVIČIENEI

mirus, seserį AGĄ KUBILIENĘ su šeima nuoširdžiai užjaučia

Šležai,
Baltai,
Janukėnai